SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

AMANDA MAIER

1853-1894

Sonat

för violin och piano i h-moll

Sonata

for Violin and Piano in B minor

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Hans-Erik Goksöyr

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom källkritiska notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Utgåvor och texter finns publicerade i projektets databas på internet med fri tillgänglighet. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustaf III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through critical editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available freely in the project's online database. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustaf III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 9/Edition No. 9
2013
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

SONATE.

Amanda Maier.

Allegro. ♩. = 96.

Violine.

Pianoforte.

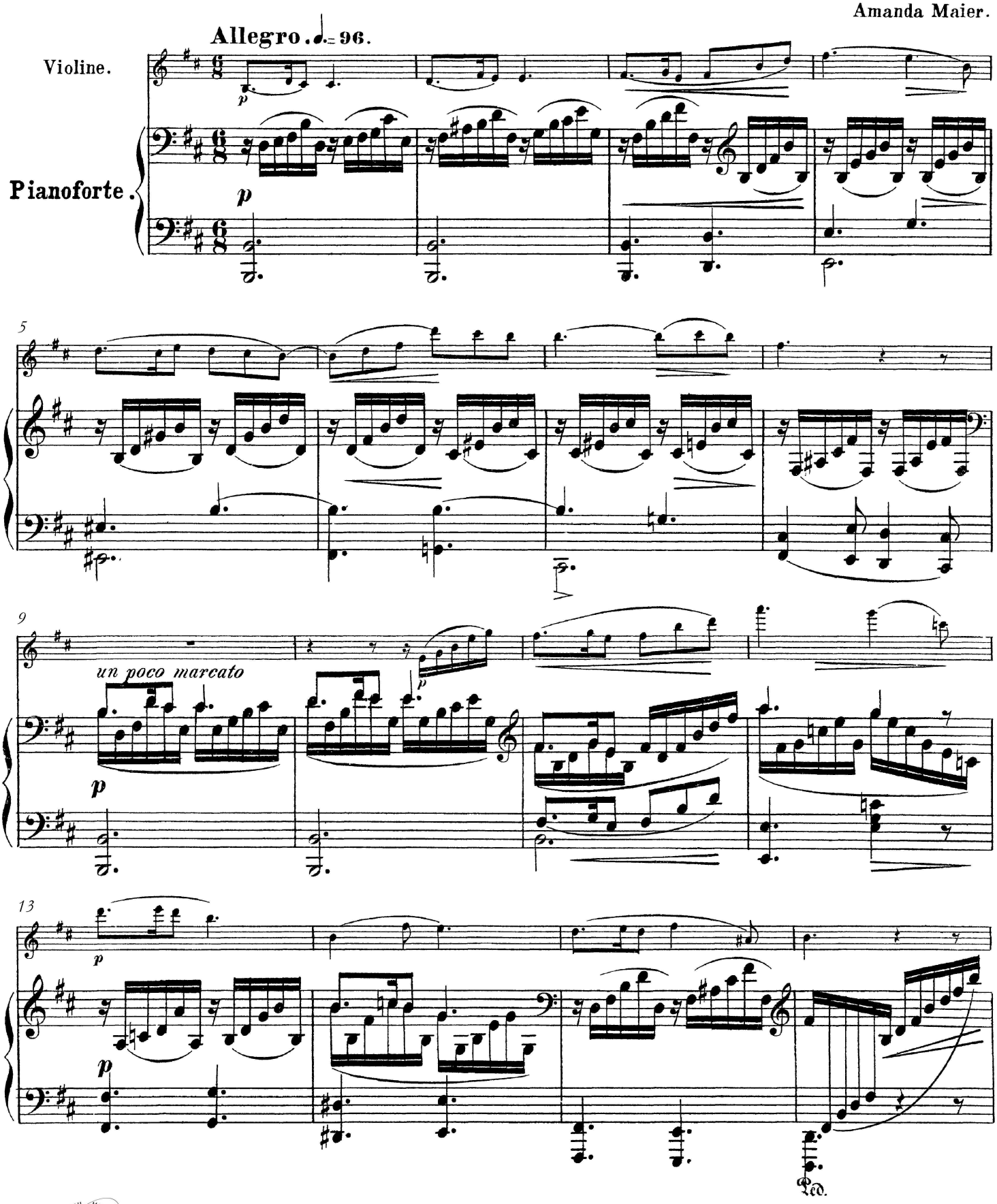

Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2013. Public domain. www.levandemusikarv.se

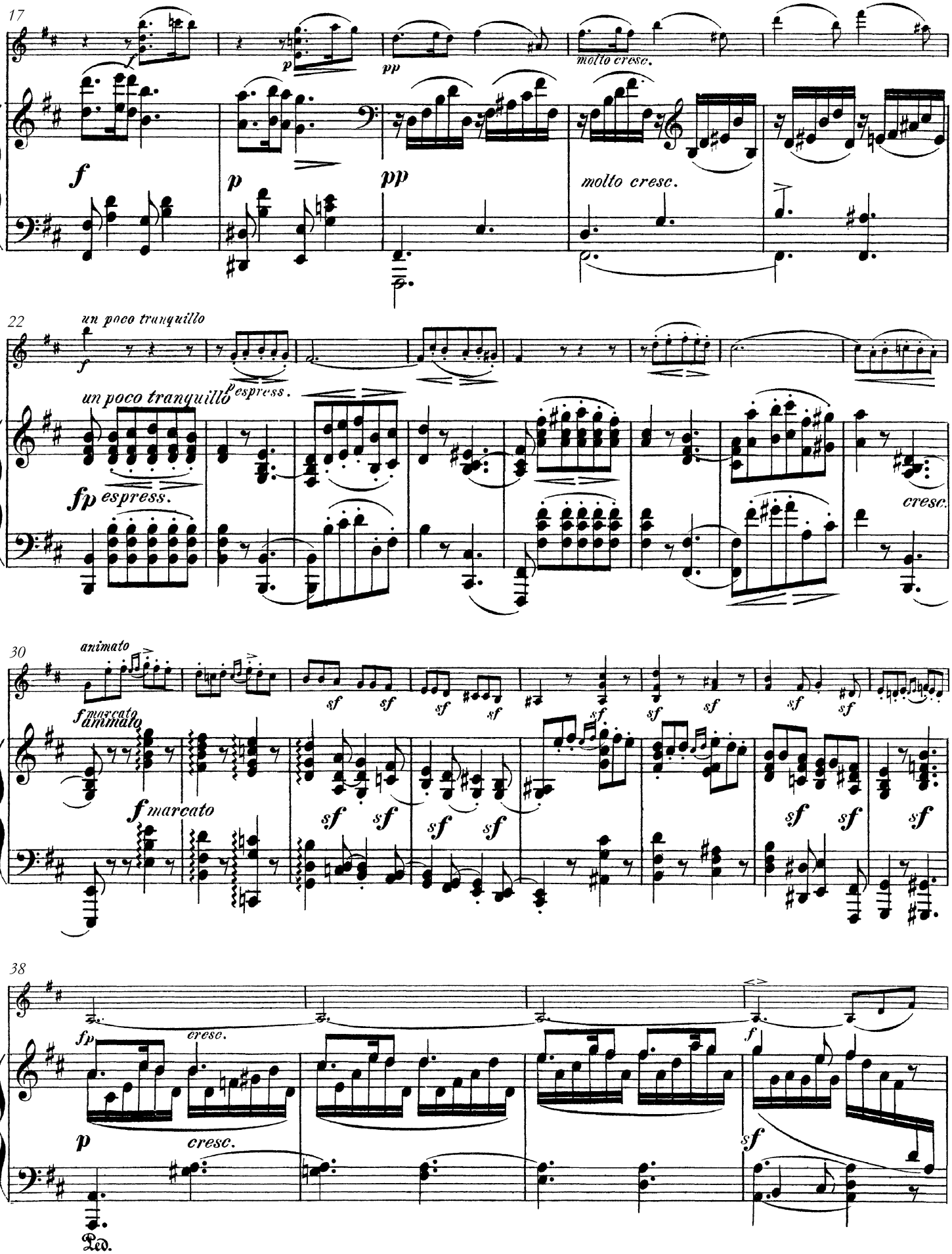
17
molto cresc.
22
un poco tranquillo
espress.
cresc.
30
animato
marcato
ammalato
38
cresc.
Ped.

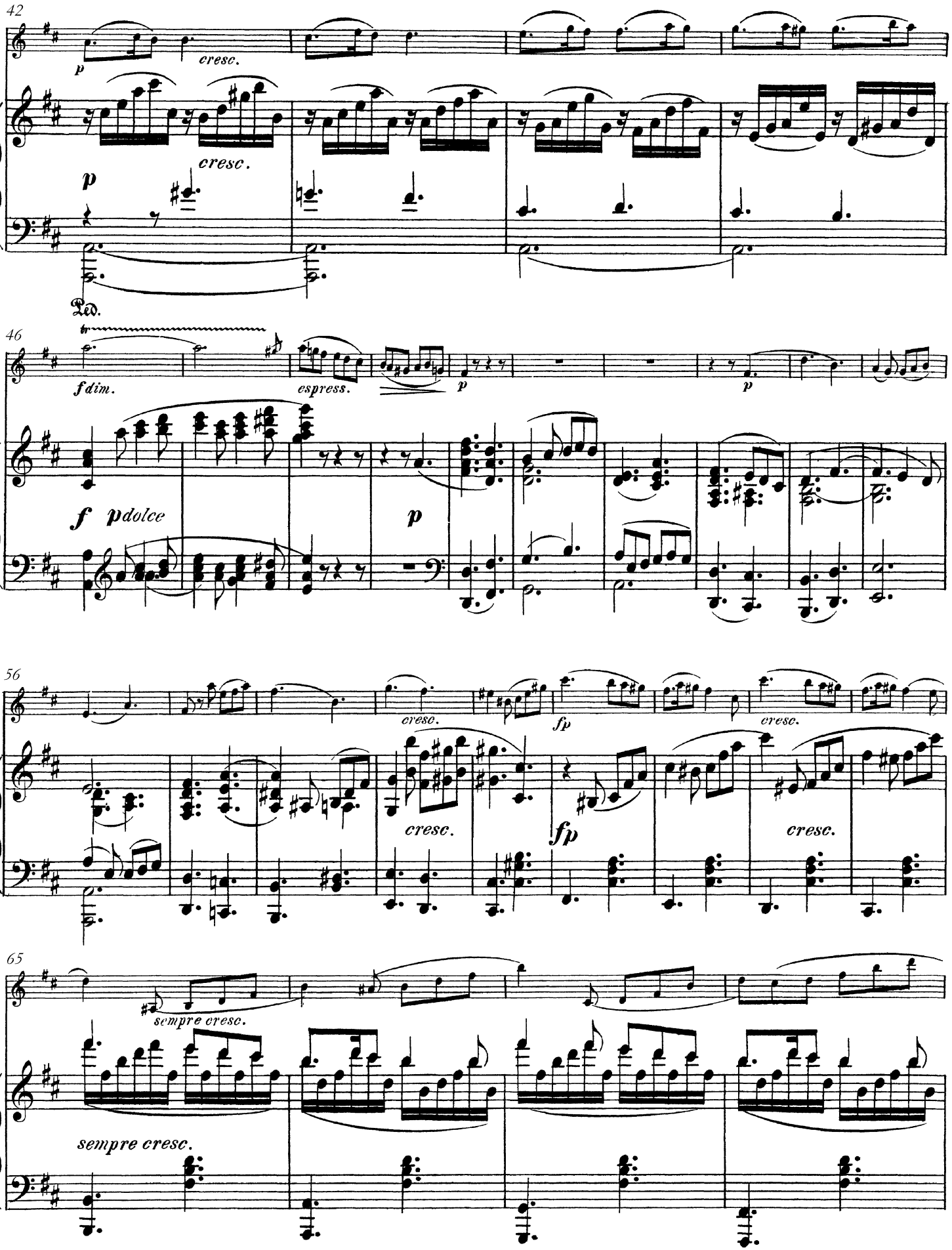
42
p
cresc.
p
cresc.
Ped.
46
tr
f dim.
espress.
p
p
f
p dolce
p
56
cresc.
fp
cresc.
cresc.
fp
cresc.
65
sempre cresc.
sempre cresc.

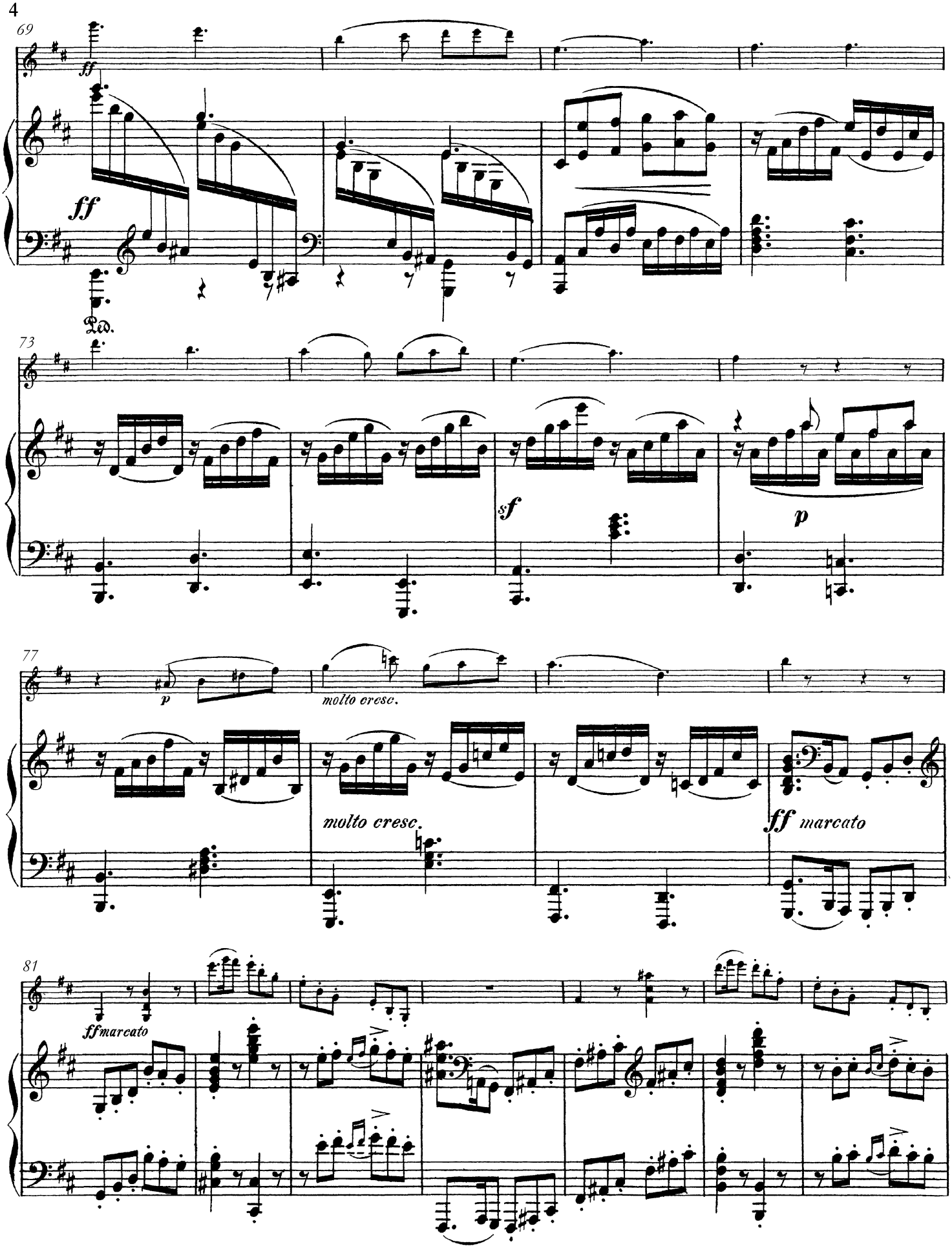
69
ff
ff
Ped.
73
sf
p
77
p
molto cresc.
molto cresc.
ff marcato
81
ffmarcato

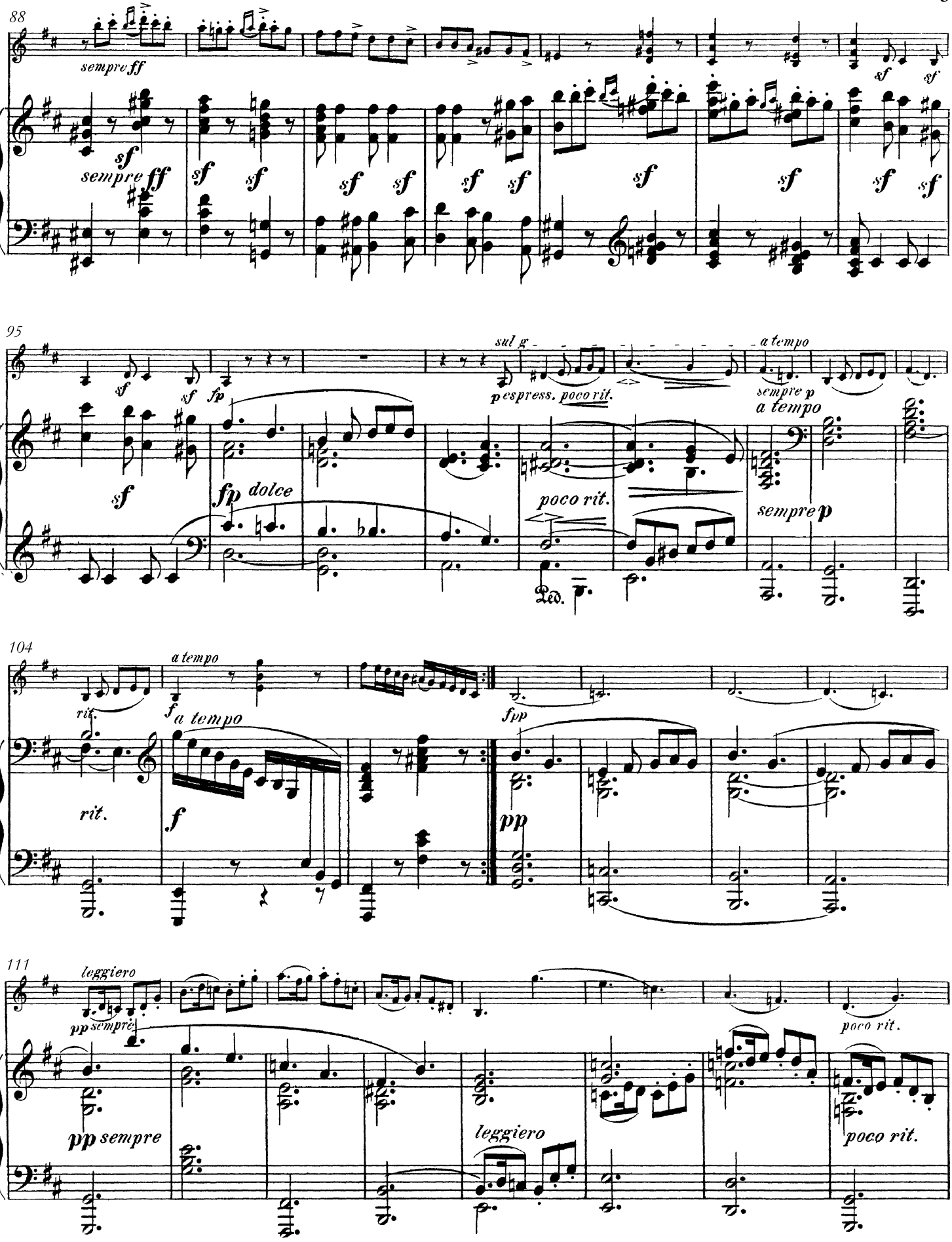
88
sempre ff
sempre ff
95
sul g
pespress. poco rit.
a tempo
sempre p
a tempo
fp dolce
poco rit.
sempre p
104
rit.
a tempo
rit.
a tempo
fpp
pp
111
leggiero
pp sempre
pp sempre
leggiero
poco rit.
poco rit.

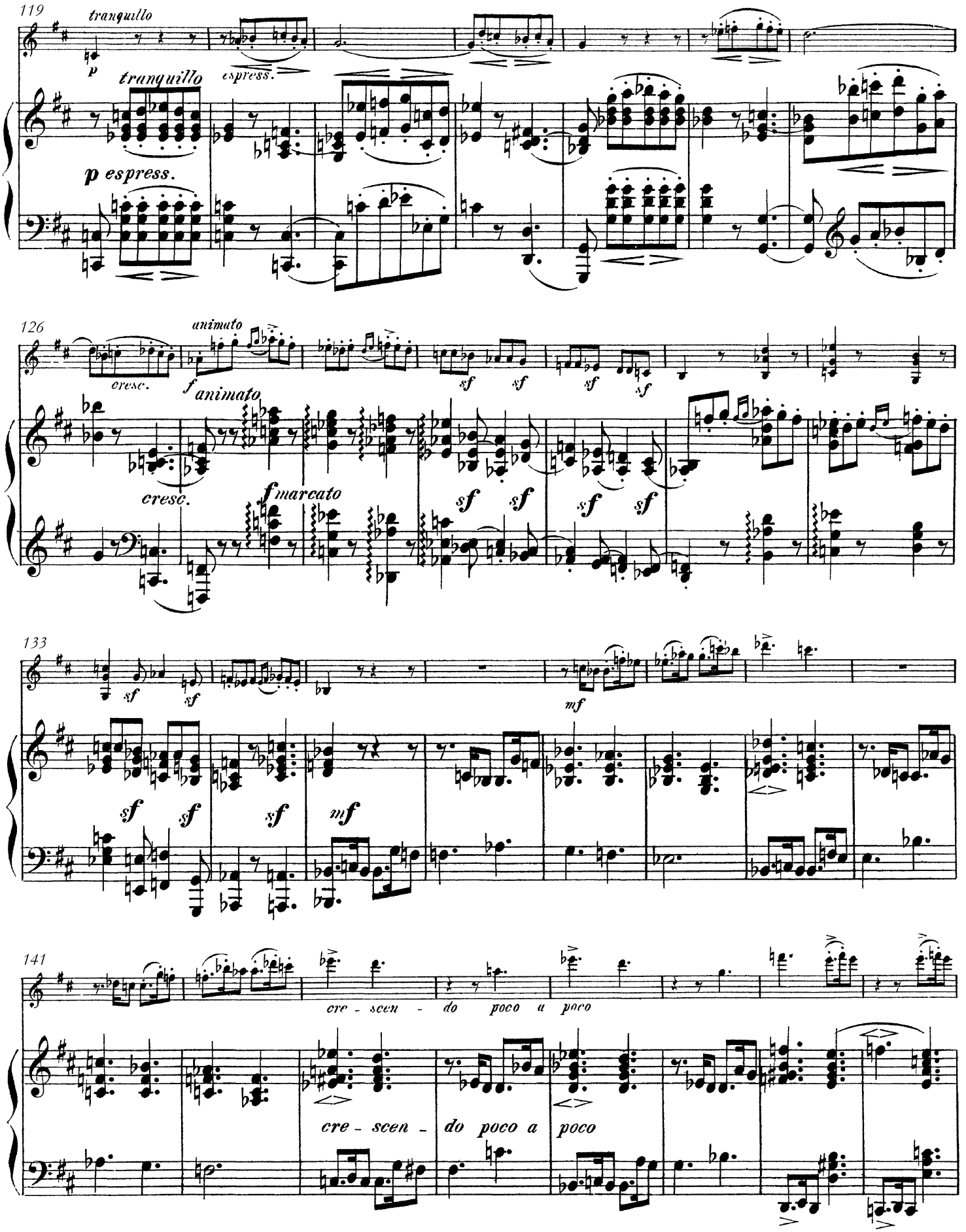
119
tranquillo
p
tranquillo
espress.
p espress.
126
animato
cresc.
f animato
sf
sf
sf
sf
cresc.
f marcato
sf
sf
sf
sf
133
sf
sf
mf
sf
sf
sf
mf
141
cre - scen - do poco a poco
cre - scen - do poco a poco

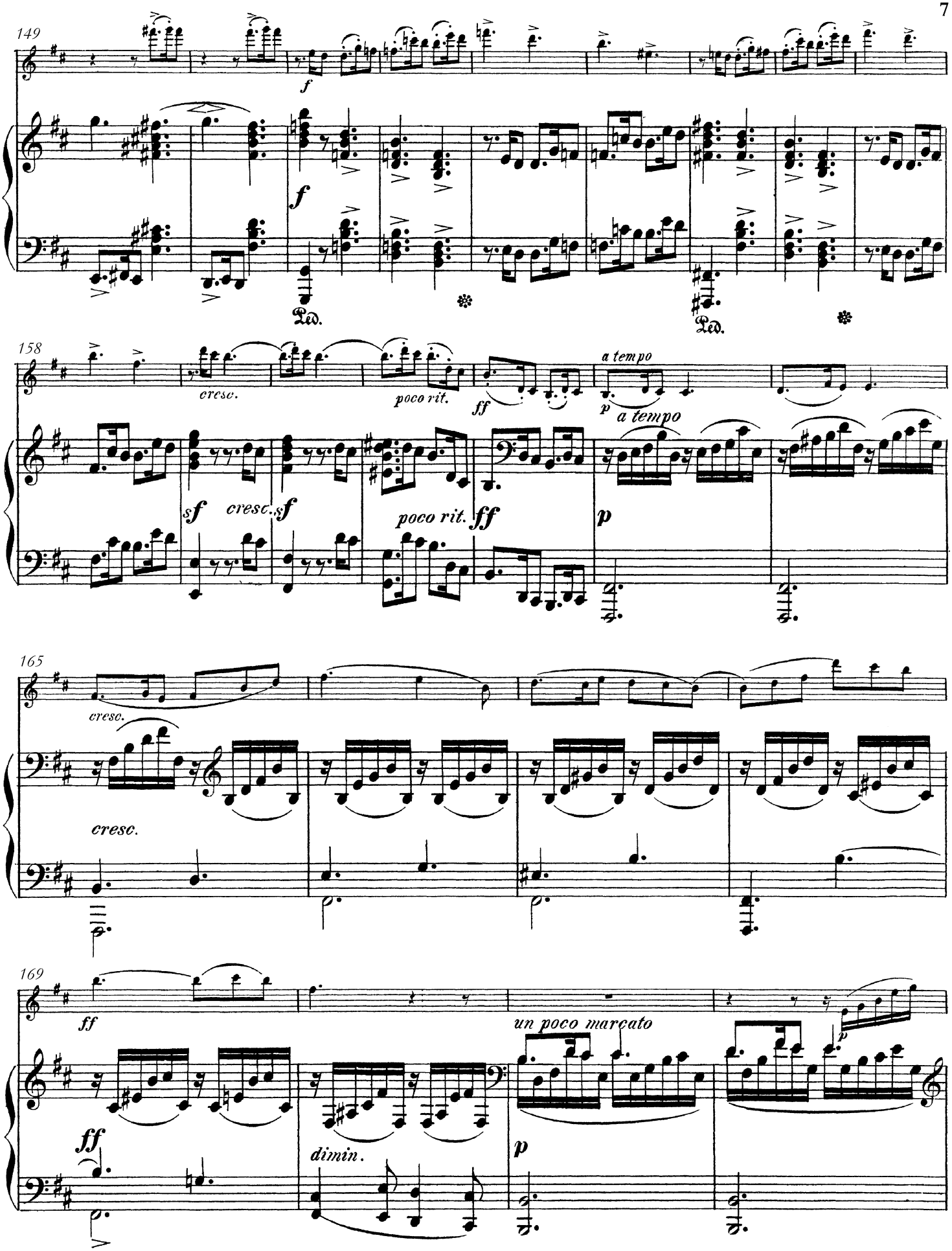
149
f
f
Ped.
Ped.
158
cresc.
poco rit.
ff
a tempo
p
a tempo
sf
cresc.
sf
poco rit.
ff
p
165
cresc.
cresc.
169
ff
un poco marcato
p
ff
dimin.
p

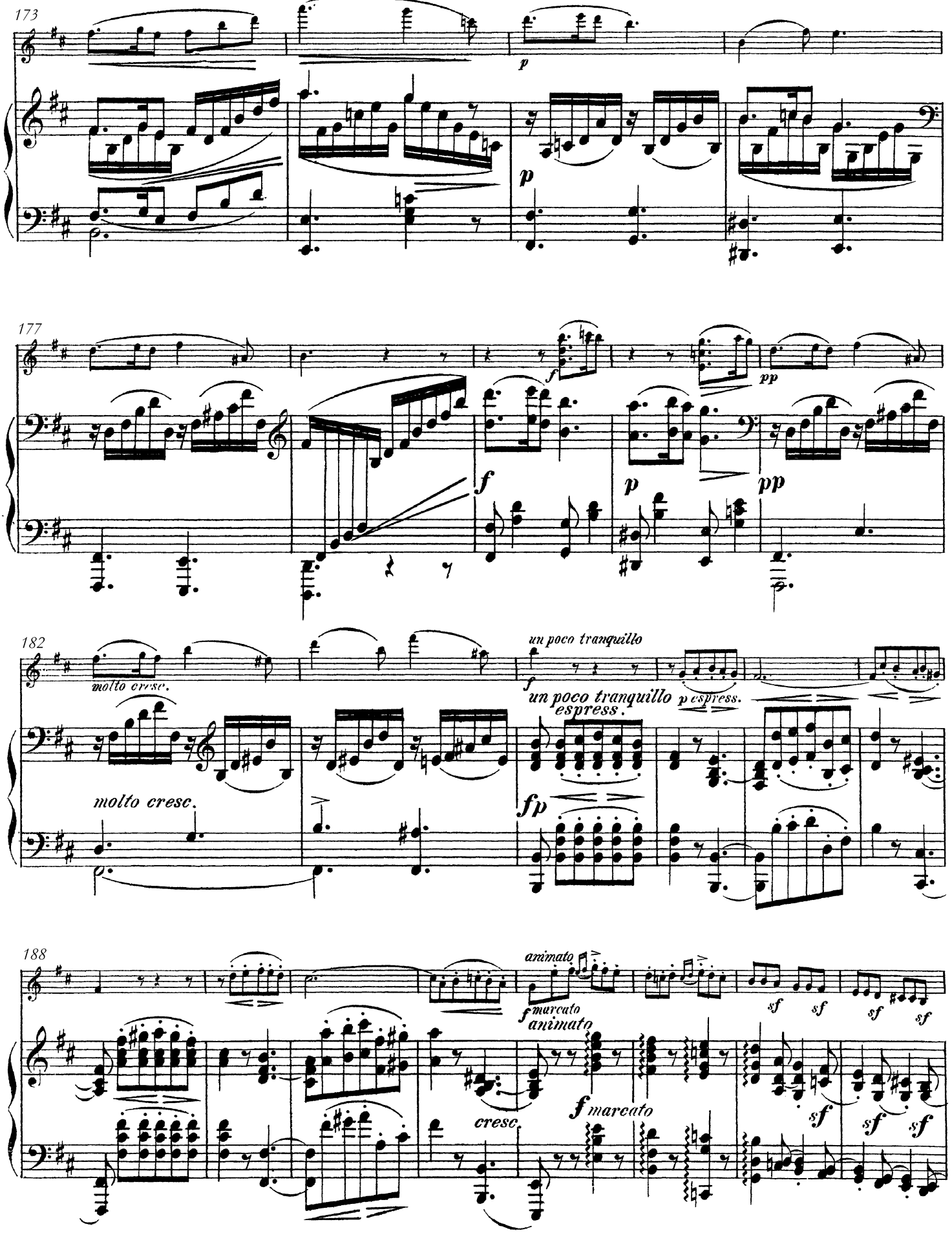
173
p
p
177
f
f
p
pp
pp
182
molto cresc.
un poco tranquillo
f
un poco tranquillo
espress.
p espress.
molto cresc.
fp
188
animato
f marcato
animato
sf
sf
sf
sf
f marcato
cresc.
sf
sf
sf

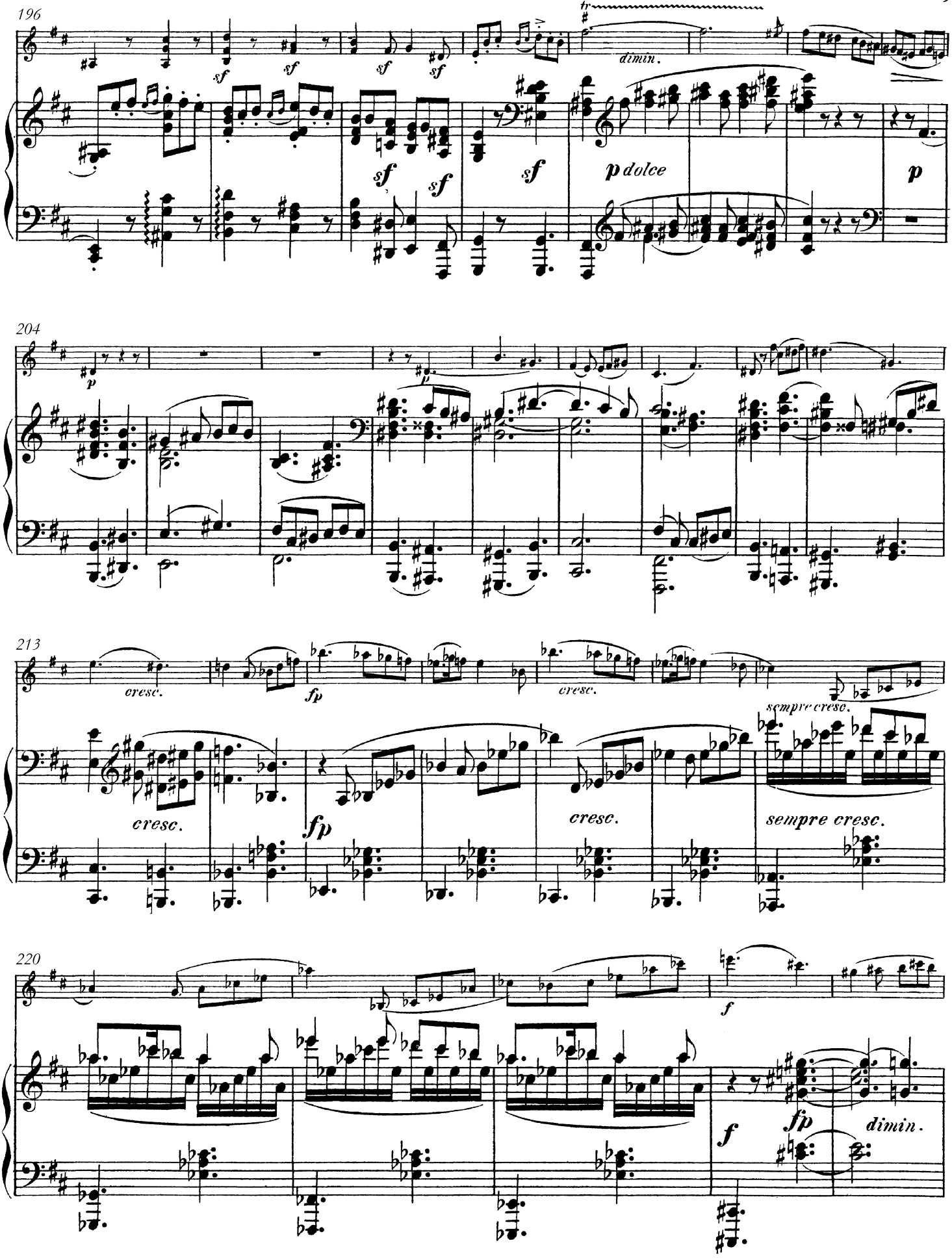
196
sf
sf
sf
sf
tr
dimin.
sf
sf
sf
p dolce
p
204
p
p
213
cresc.
fp
cresc.
sempre cresc.
cresc.
fp
cresc.
sempre cresc.
220
f
f
fp
dimin.

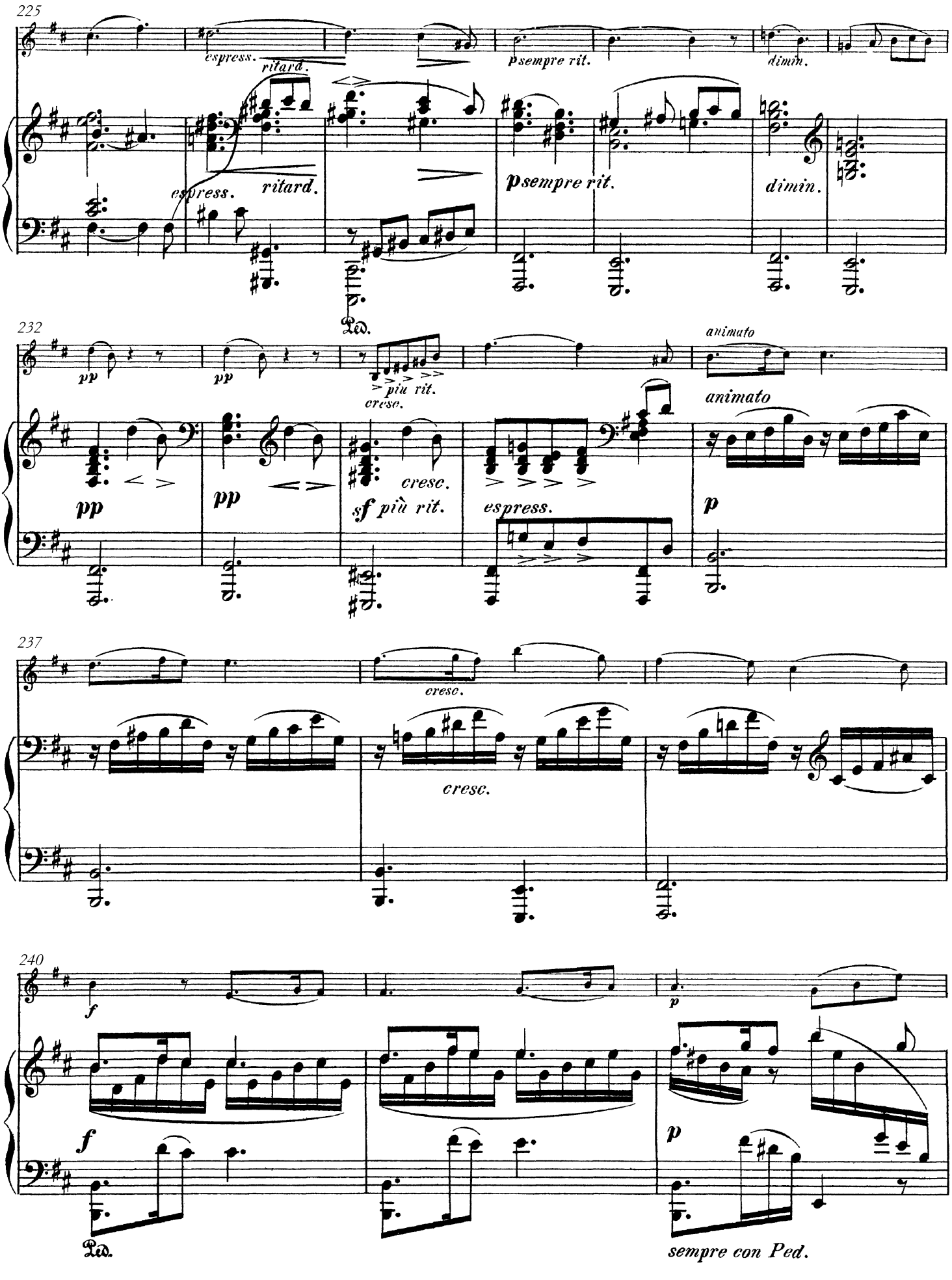
225
espress.
ritard.
psempre rit.
dimin.
232
pp
più rit.
cresc.
animato
sf più rit.
espress.
237
cresc.
240
f
p
sempre con Ped.

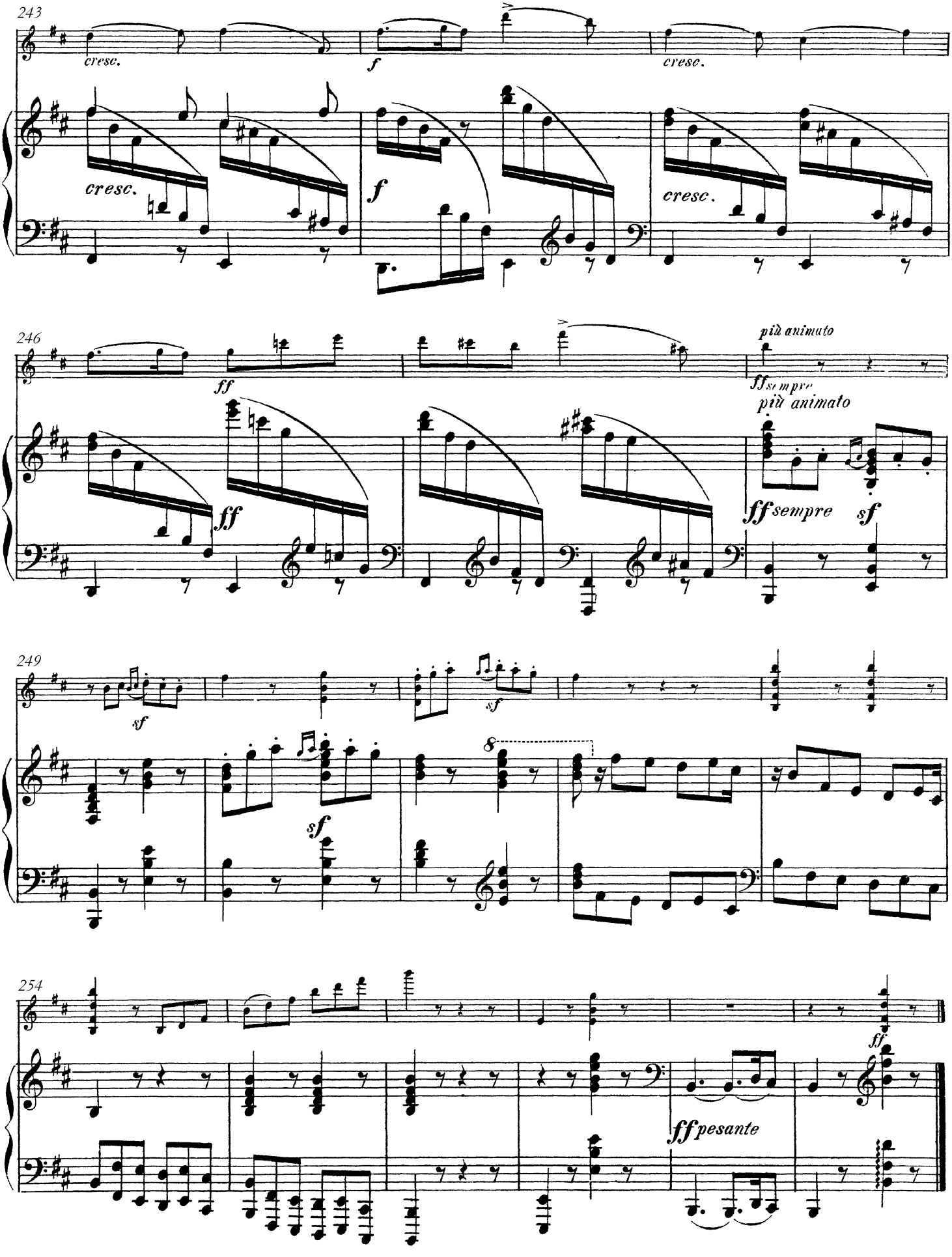
243
cresc.
f
cresc.
cresc.
f
cresc.
246
più animato
ff
ff sempre
più animato
ff
ff sempre
sf
249
sf
sf
sf
8
254
ff
ff pesante

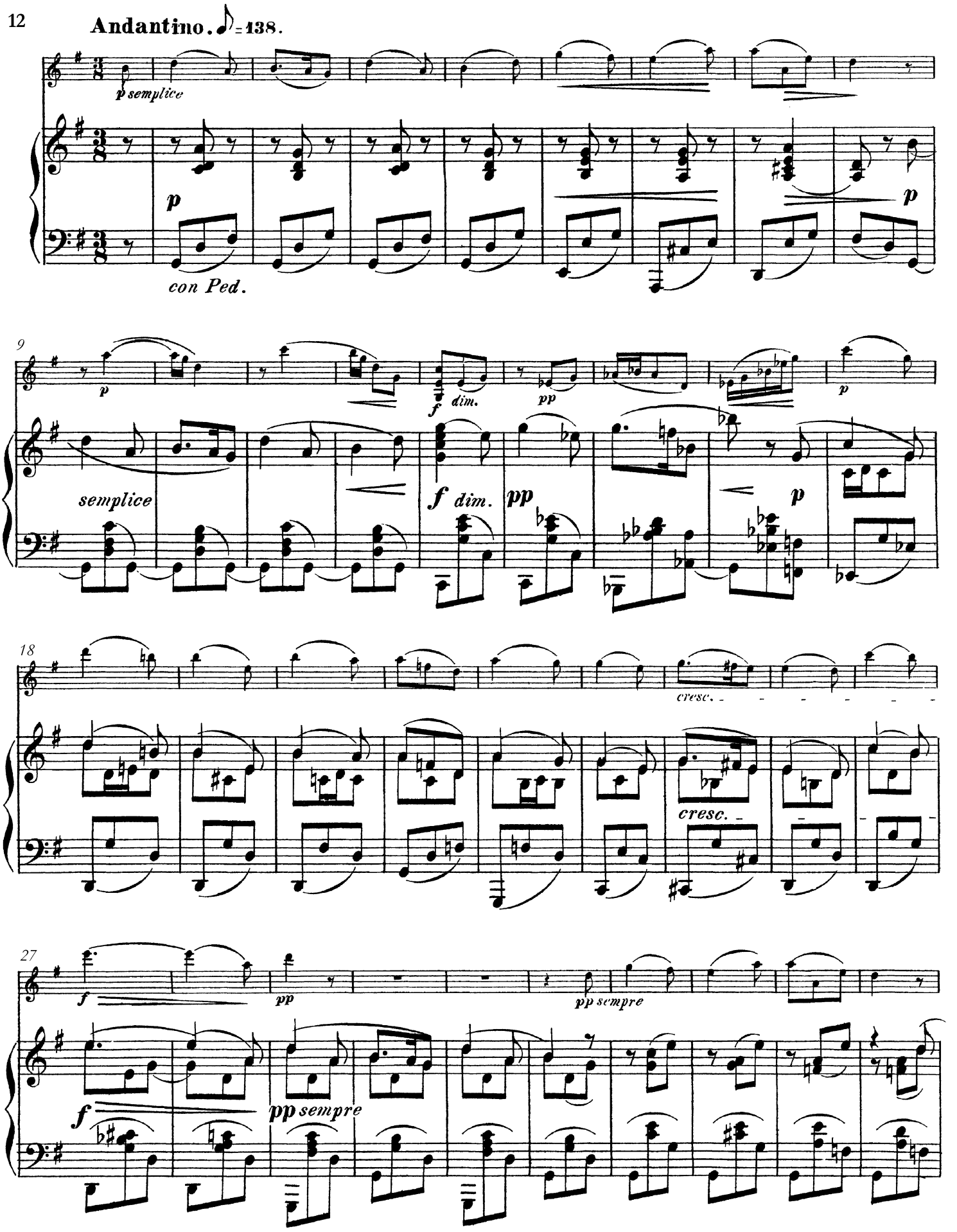
Andantino. ♪ = 138.
p semplice
p
con Ped.
p
9
p
f dim.
pp
p
semplice
f dim.
pp
p
18
cresc.
cresc.
27
f
pp
pp sempre
f
pp sempre

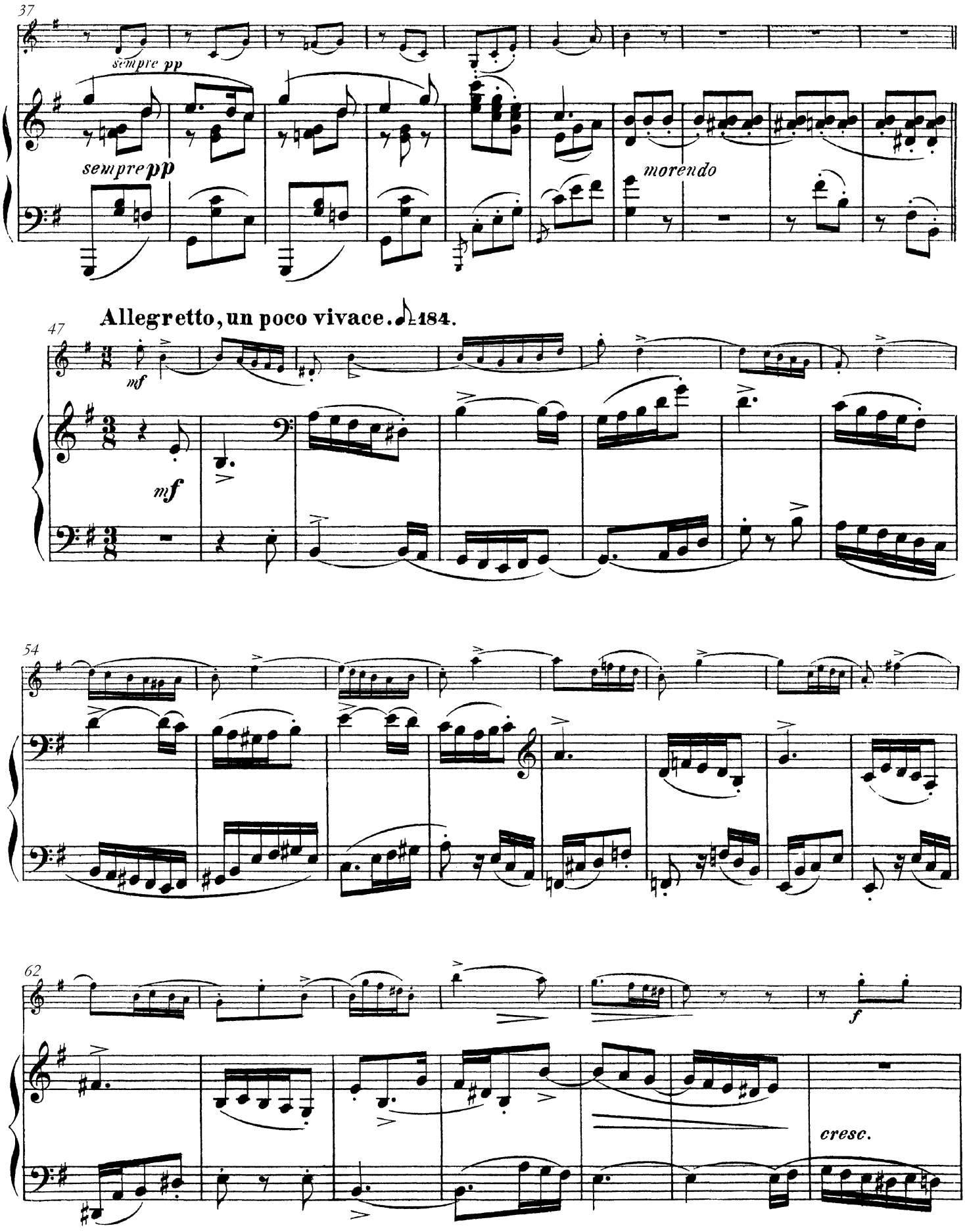
37
sempre pp
sempre pp
morendo
47
Allegretto, un poco vivace. ♪=184.
mf
mf
54
62
f
cresc.

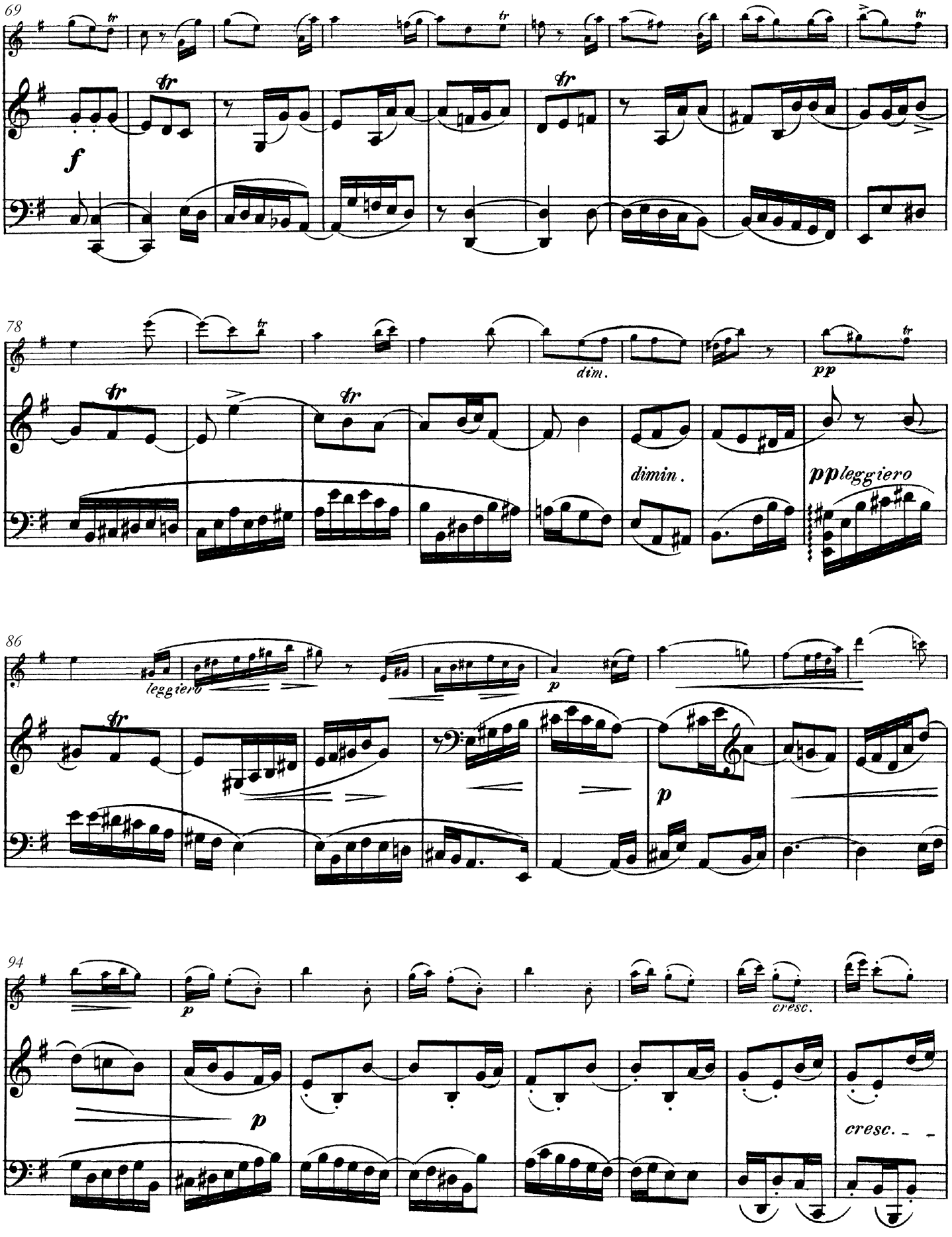
69
f
78
dim.
pp
dimin.
ppleggiero
86
leggiero
p
94
p
cresc.
cresc.

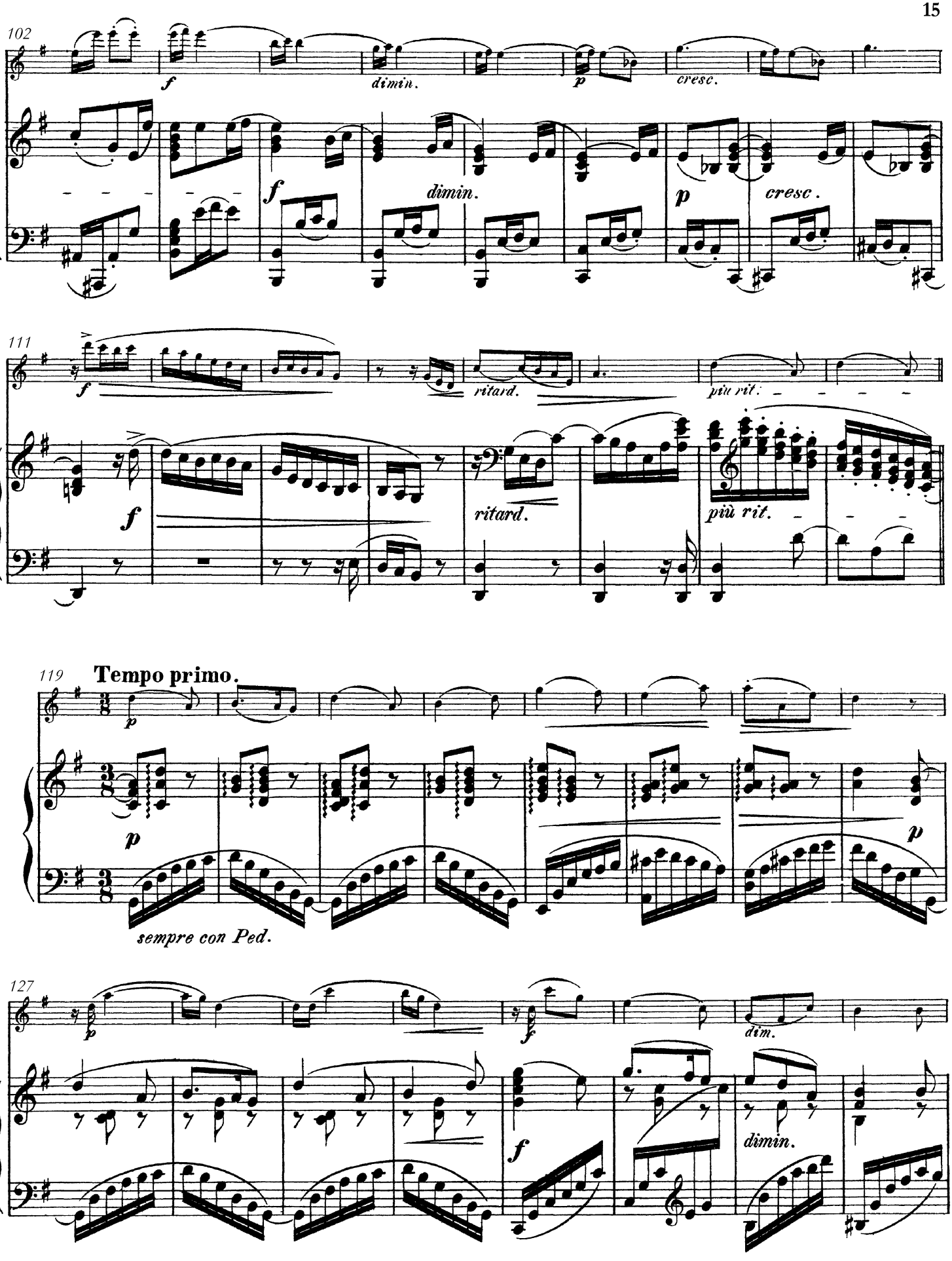
102
f
dimin.
p
cresc.
f
dimin.
p
cresc.
111
f
ritard.
più rit.
f
ritard.
più rit.
119
Tempo primo.
p
p
sempre con Ped.
127
p
f
dim.
f
dimin.

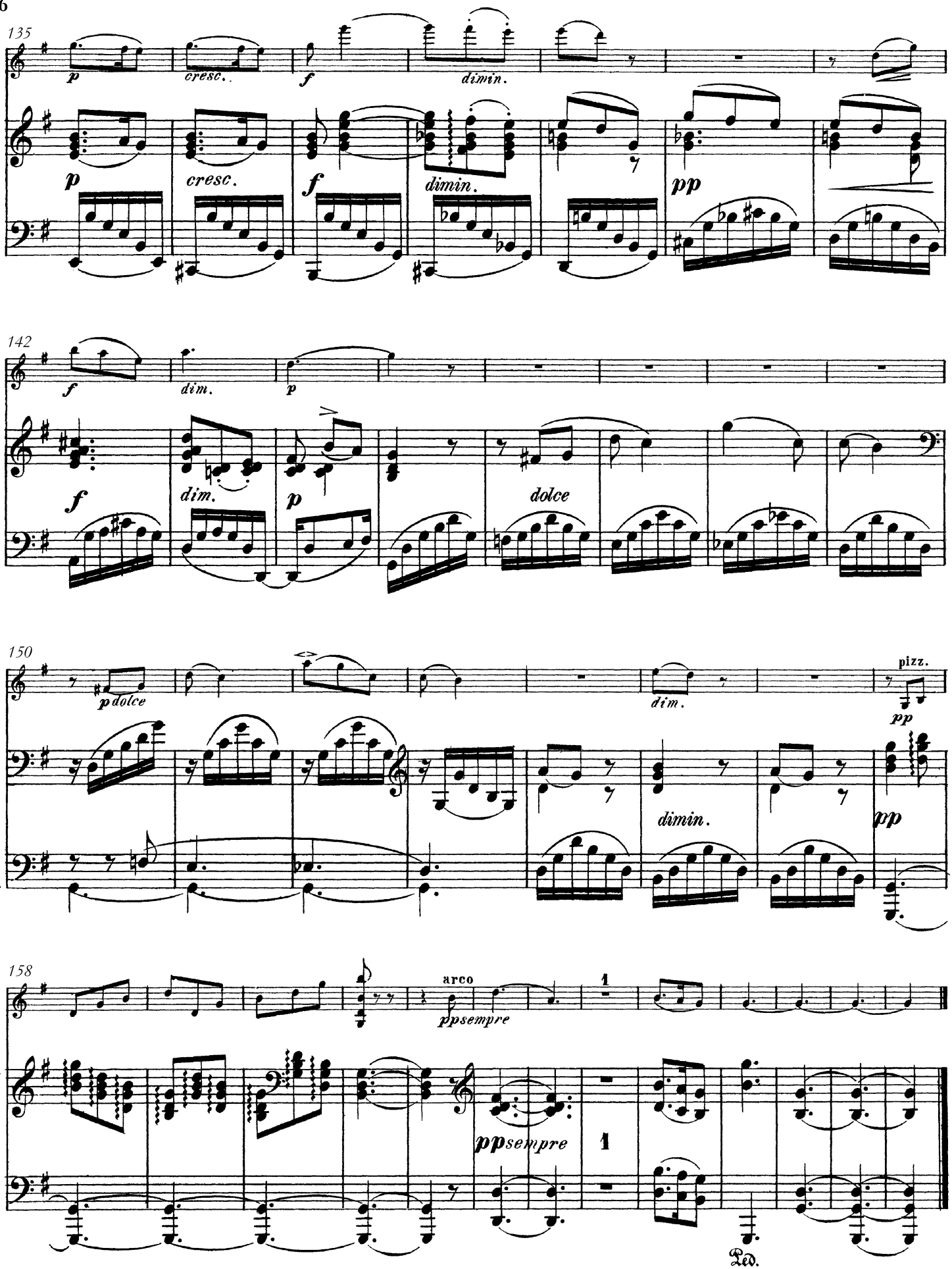
135
p
cresc.
f
dimin.
142
dim.
dolce
150
p dolce
pizz.
158
arco
ppsempre
1
Ped.

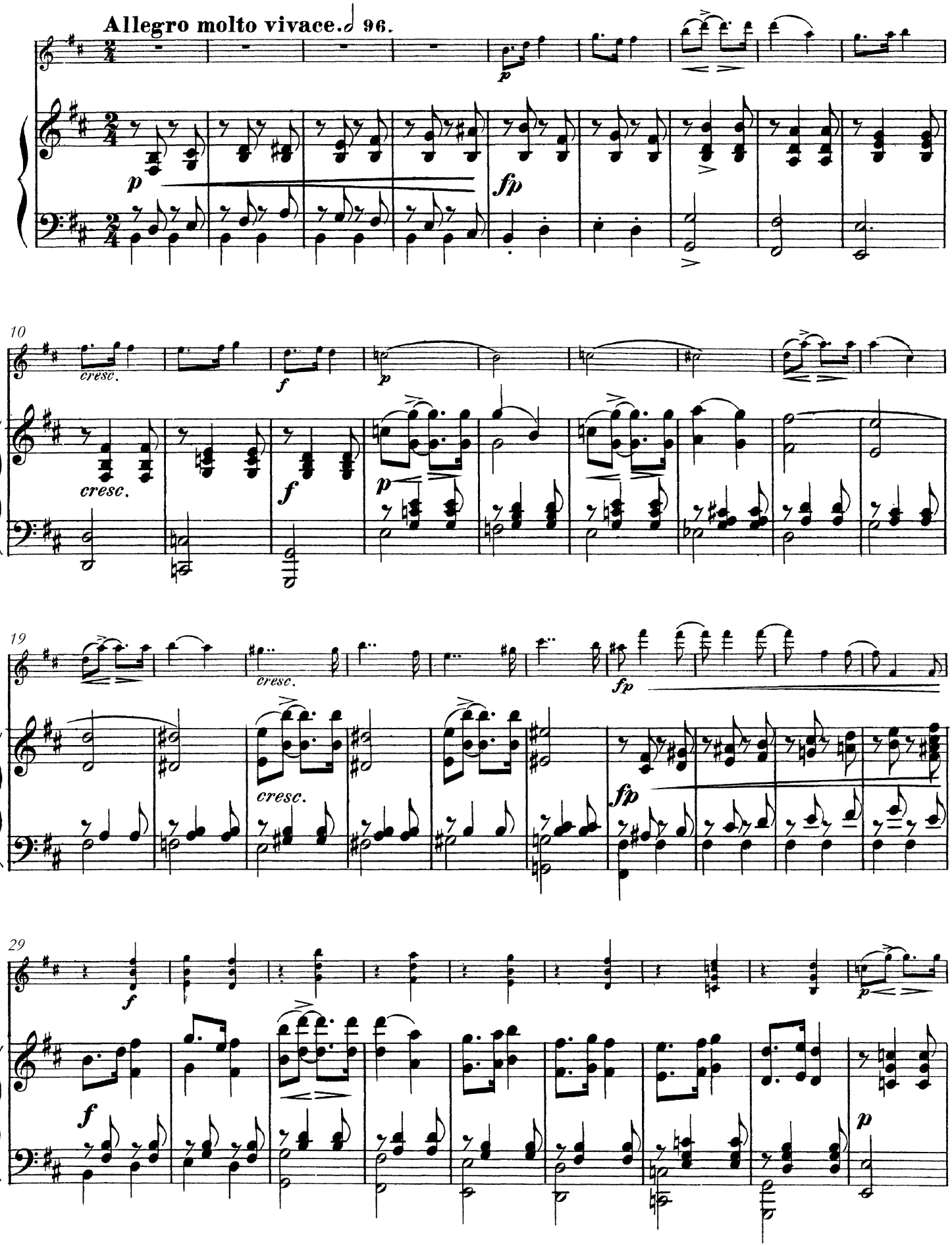
Allegro molto vivace. 96.
p
fp
10
cresc.
f
p
cresc.
f
p
19
cresc.
fp
cresc.
fp
29
f
f
p
p

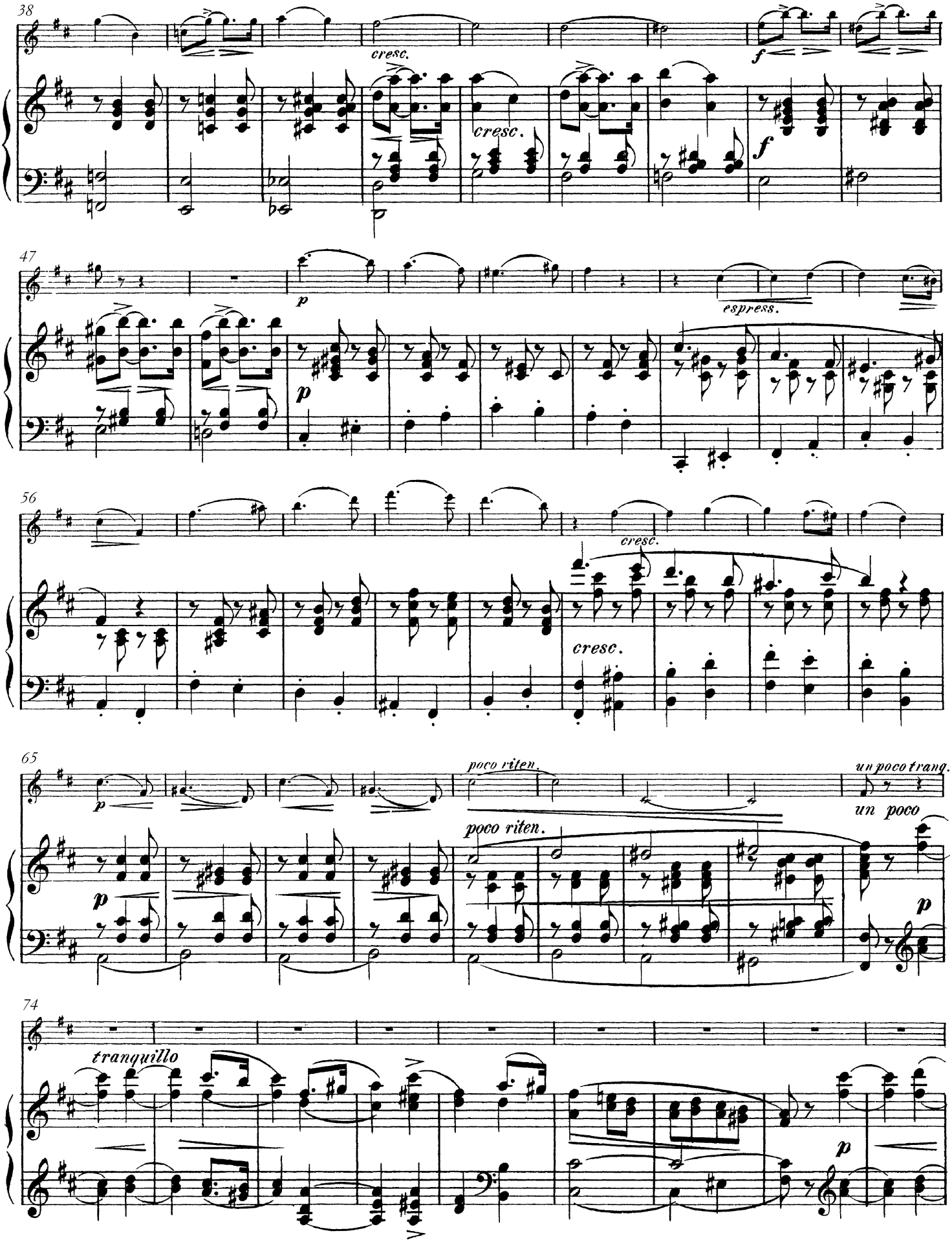
38
cresc.
cresc.
f
f
47
p
p
espress.
56
cresc.
cresc.
65
p
poco riten.
un poco tranq.
un poco
poco riten.
p
74
tranquillo
p

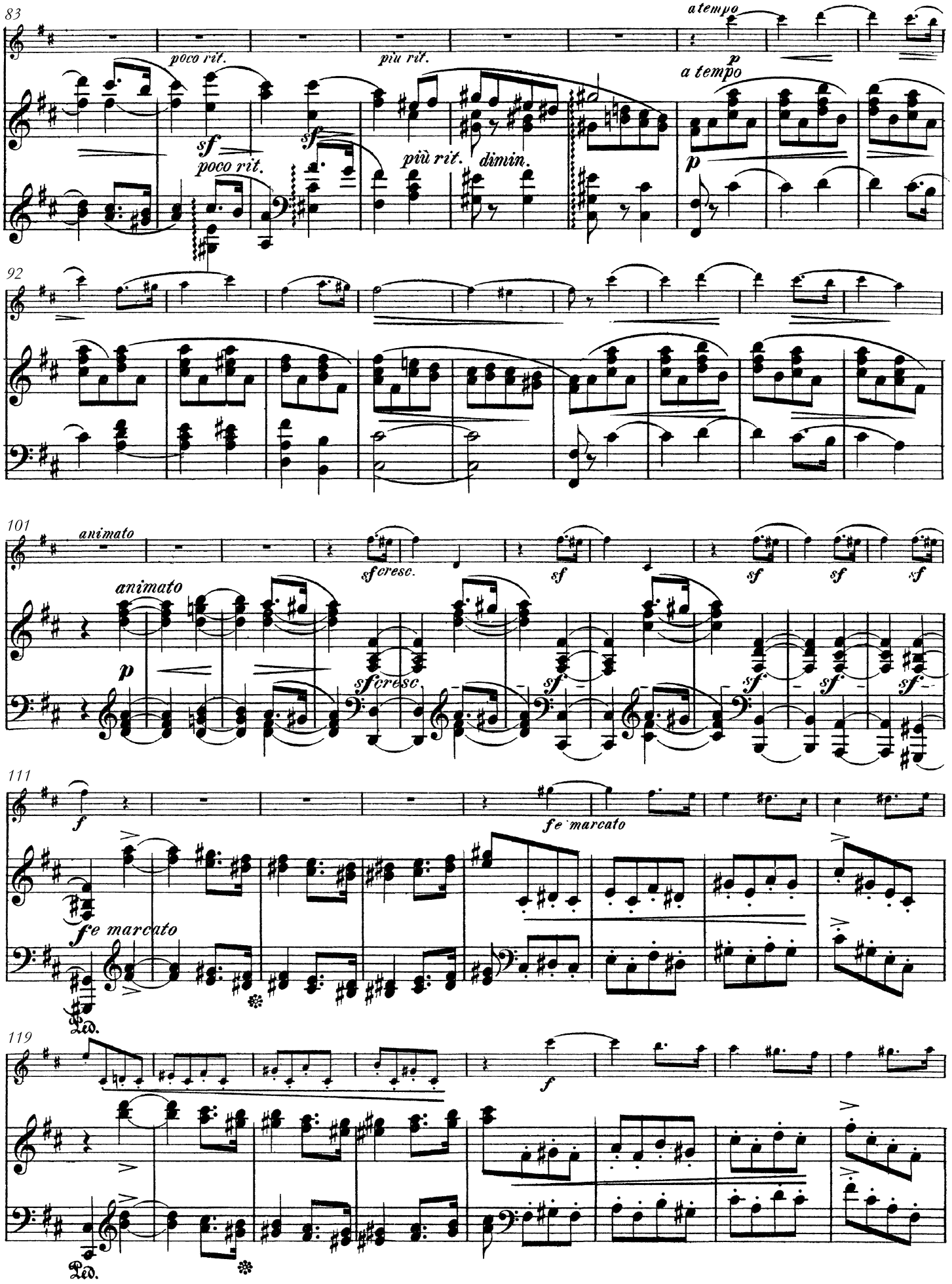
83
poco rit.
più rit.
a tempo
sf
poco rit.
più rit. dimin.
a tempo
92
101
animato
sf cresc.
sf
animato
sf cresc
111
f
fe marcato
fe marcato
Ped.
119
f
Ped.

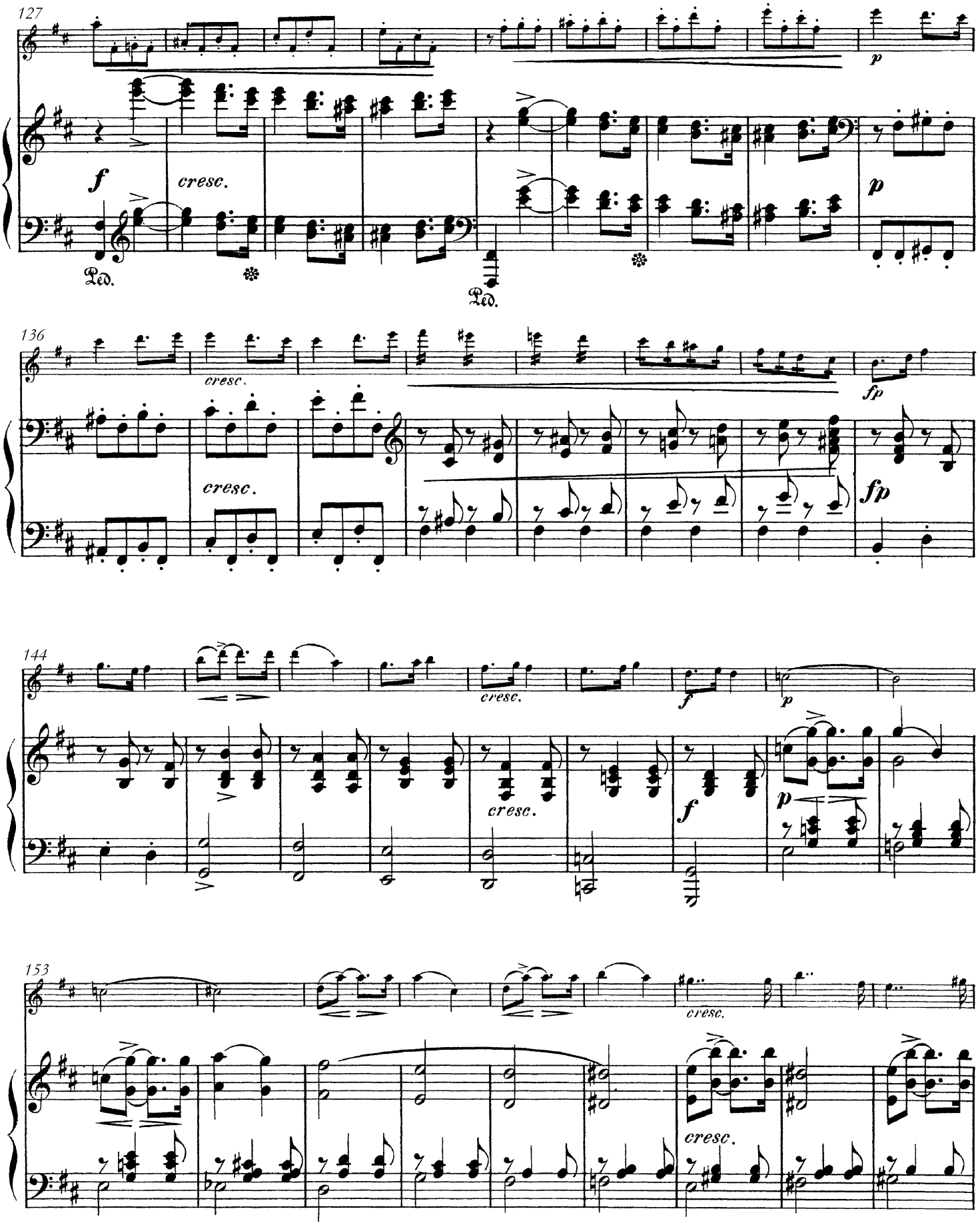
127
f
cresc.
Ped.
Ped.
p
136
cresc.
cresc.
fp
fp
144
cresc.
f
p
cresc.
f
p
153
cresc.
cresc.

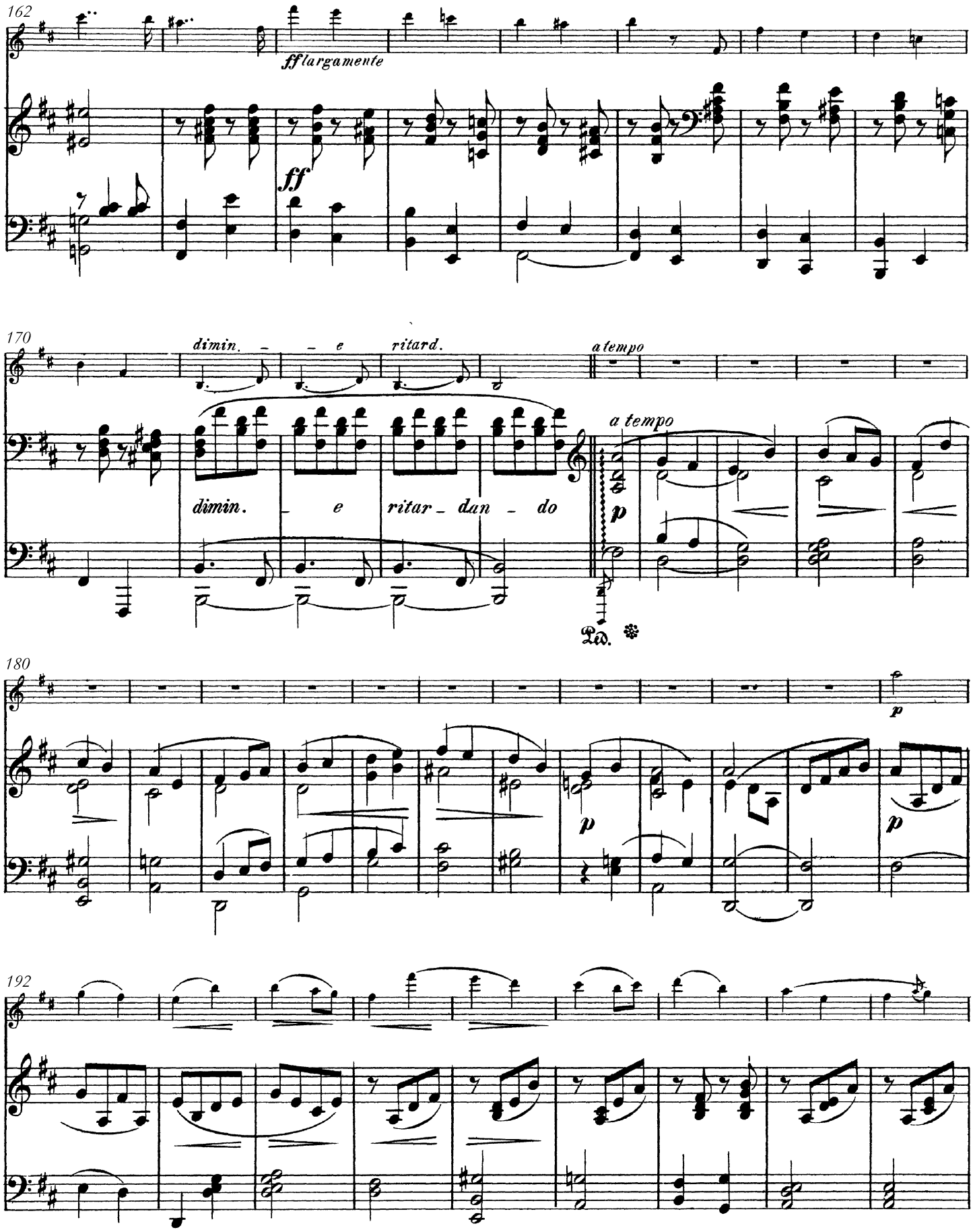
162
ff largamente
ff
170
dimin. – e
ritard.
a tempo
dimin. – e ritar – dan – do
a tempo
p
Ped.
180
p
p
p
192

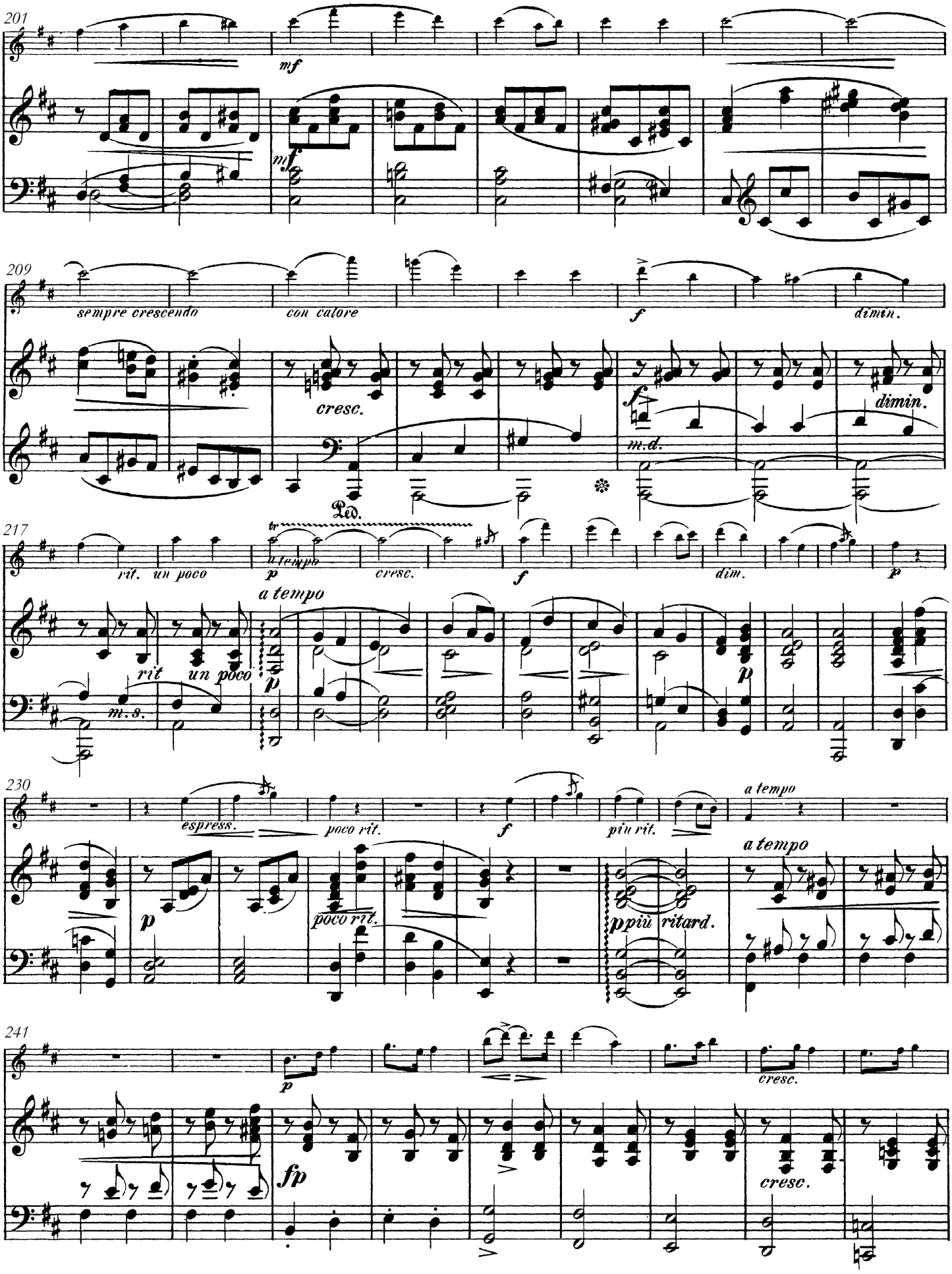
201
mf
mf
209
sempre crescendo
con calore
f
dimin.
cresc.
f
m.d.
dimin.
Ped.
217
rit. un poco
a tempo
p
cresc.
f
dim.
p
a tempo
rit un poco
p
m.s.
p
230
espress.
poco rit.
f
più rit.
a tempo
a tempo
p
poco rit.
ppiù ritard.
241
p
cresc.
fp
cresc.

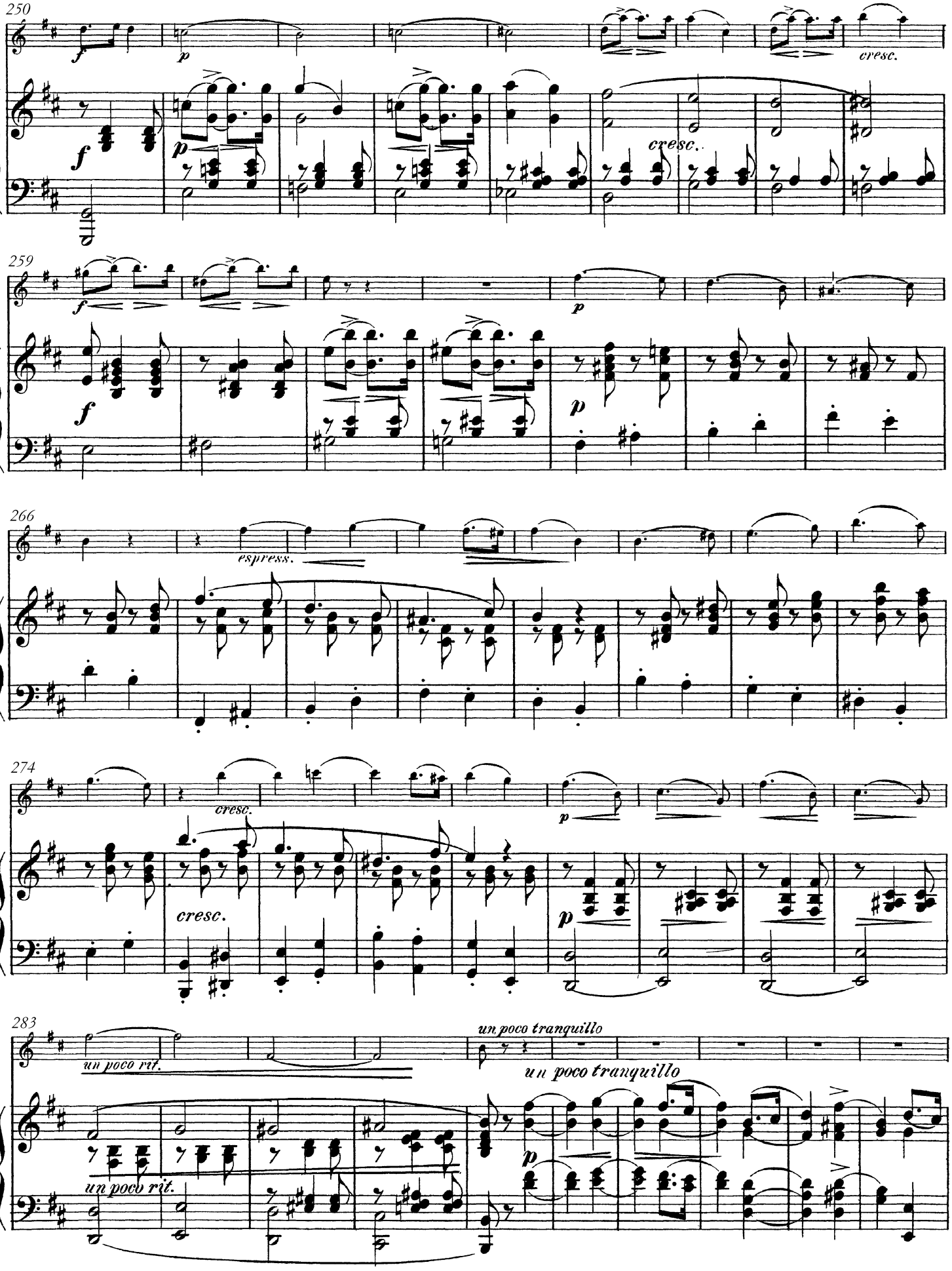
250
cresc.
cresc.
259
266
espress.
274
cresc.
cresc.
283
un poco rit.
un poco tranquillo
un poco rit.
un poco tranquillo

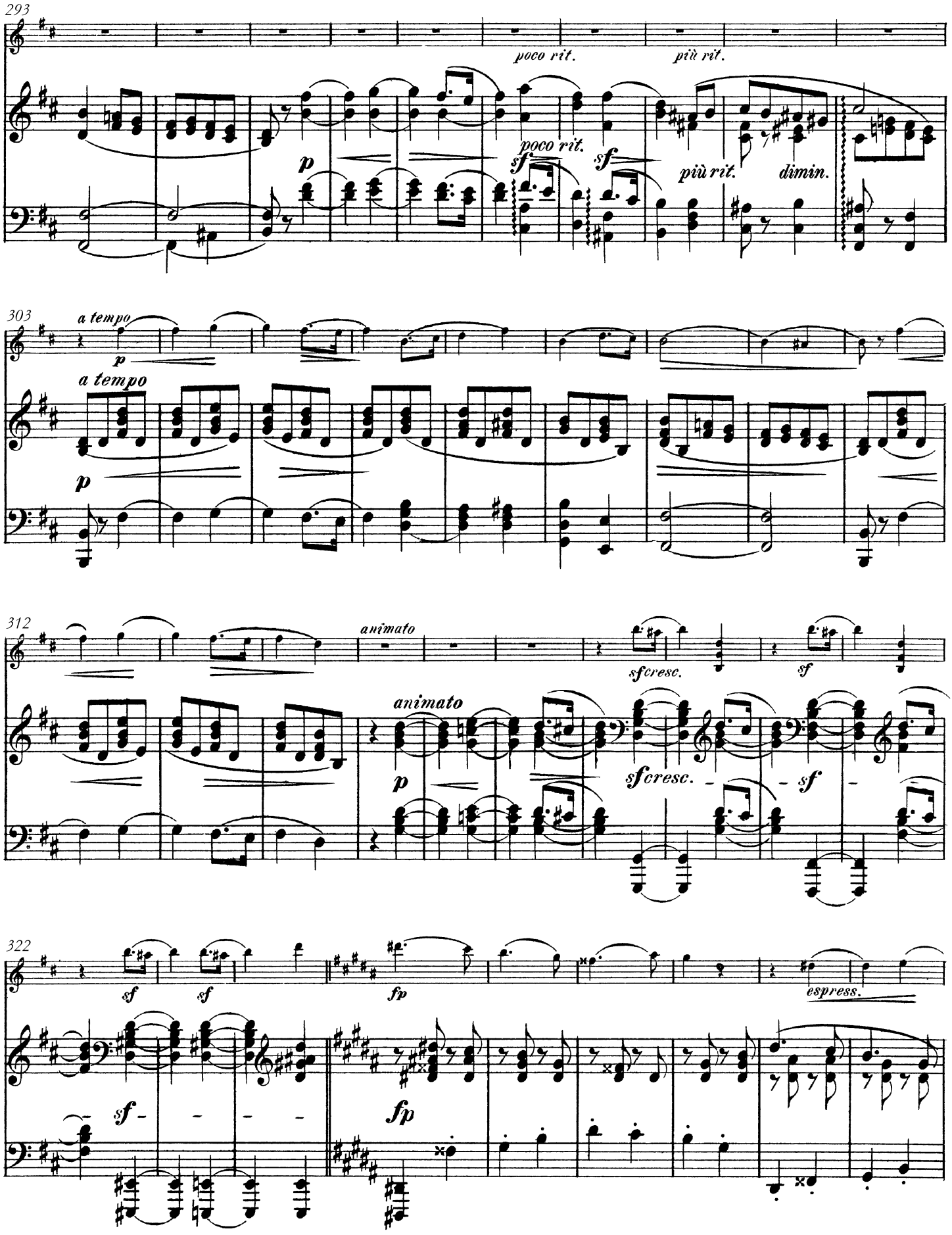
293
poco rit.
più rit.
poco rit.
più rit.
dimin.
303
a tempo
a tempo
312
animato
animato
322
espress.

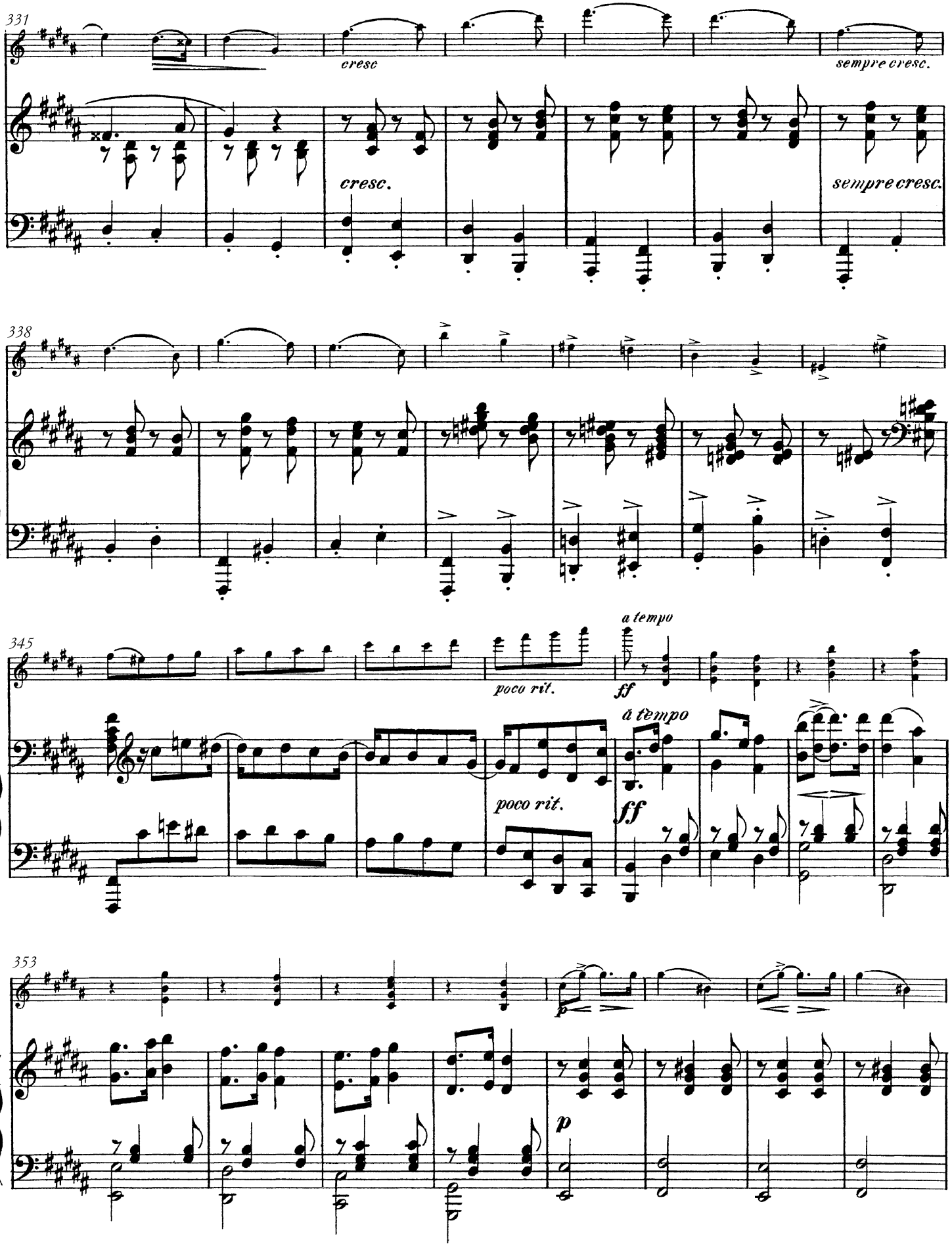
331
cresc
sempre cresc.
cresc.
sempre cresc.
338
345
poco rit.
a tempo
ff
a tempo
poco rit.
ff
353
p

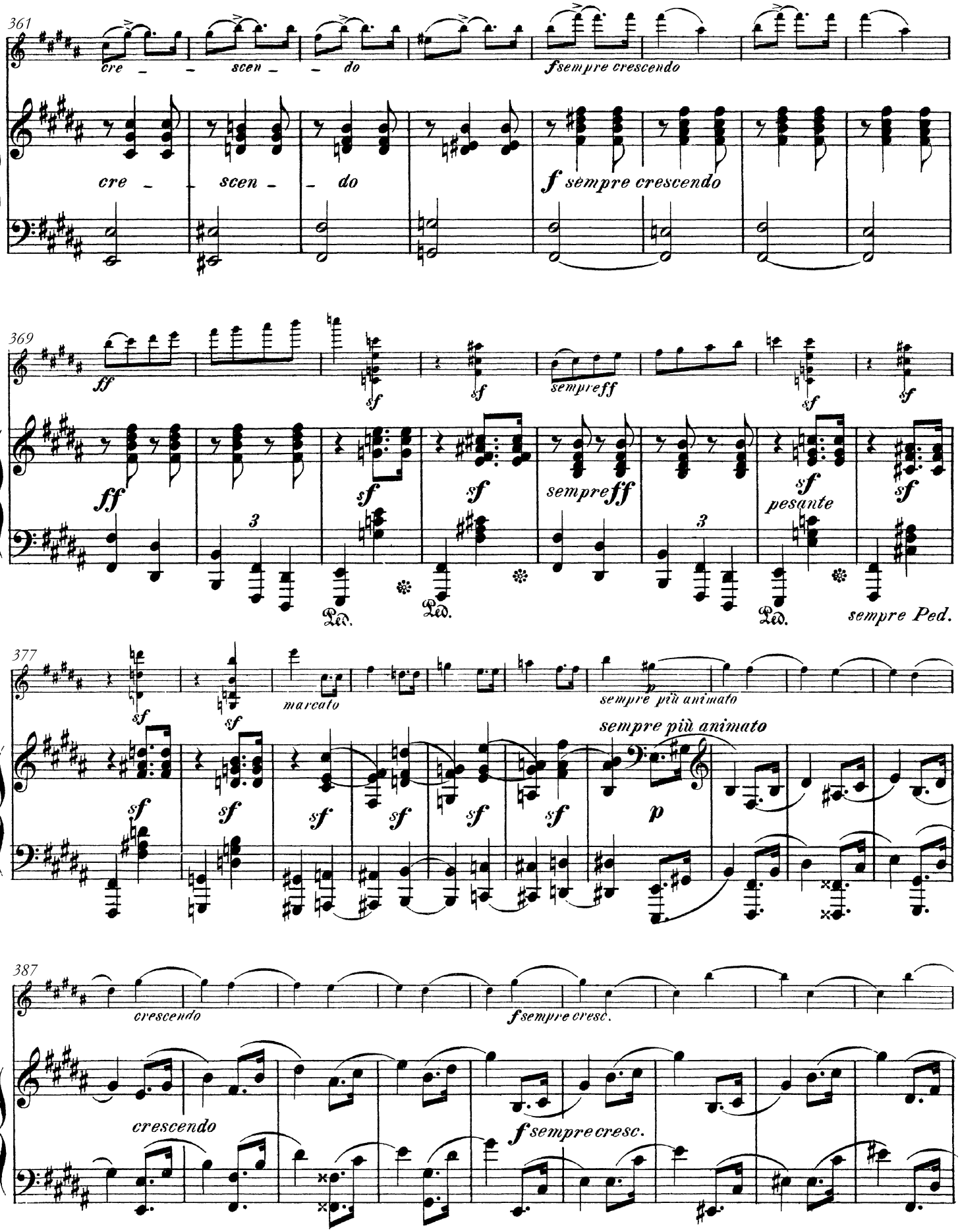
361
cre - - scen - - do
f sempre crescendo
cre - - scen - - do
f sempre crescendo
369
ff
sempreff
sempre Ped.
377
marcato
sempre più animato
sempre più animato
p
387
crescendo
f sempre cresc.
crescendo
f sempre cresc.

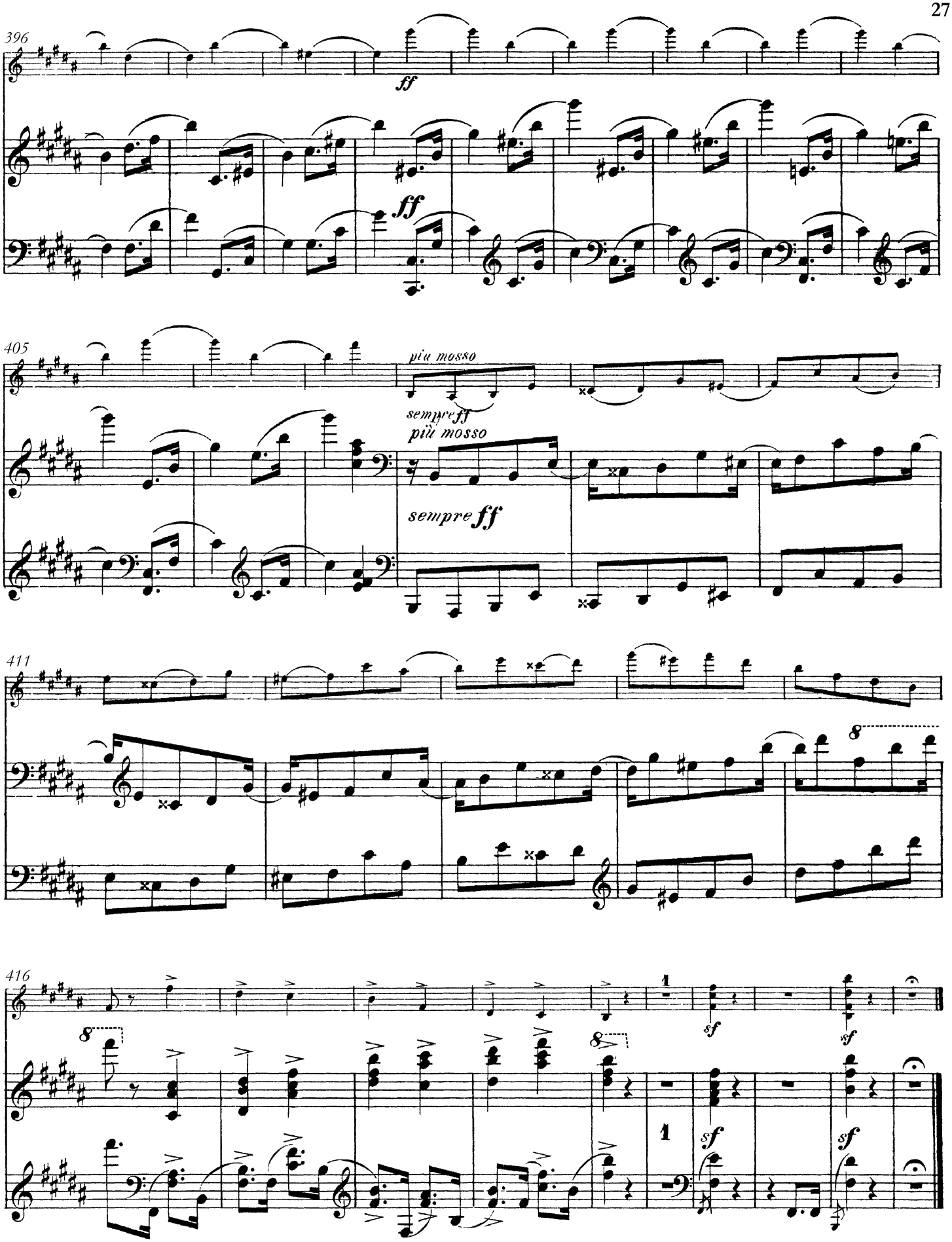
396
ff
ff
405
più mosso
sempre ff
più mosso
sempre ff
411
8
416
8
8
1
sf
sf
1
sf
sf

Amanda Maier-Röntgen

Violinisten och kompositören Amanda Maier-Röntgens (1853–1894) livsöde närmar sig en saga. Hon föddes i Landskrona, där hon till en början undervisades i musik av sin far, Carl Eduard Maier som var uppvuxen i sydtyska Riedlingen. Fadern som hade ett bageri i staden var själv musikutbildad.

Från 1869 studerade hon violin med flera ämnen vid Musikkonservatoriet i Stockholm och blev den första kvinnan i Sverige att erövra musikdirektörsexamen. Åren 1873–76 ägnade sig hon åt fördjupade studier vid konservatoriet i Leipzig: komposition för Carl Reinecke och Ernst Friedrich Eduard Richter och violin för tysk-holländske Engelbert Röntgen, konsertmästare vid Gewandhausorkestern i staden. Under åren i Leipzig tillkom flera betydande verk, bland annat en violinkonsert som framfördes av denna orkester med tonsättaren som solist. Efter studietiden turnerade Amanda Maier som violinist i och utanför Sverige, men komponerade också.

I Leipzig hade hon träffat sin violinlärares son, pianisten och tonsättaren Julius Röntgen som hon förlovade sig med 1879. De gifte sig i Landskrona 1880 och slog sig sedan ner i Amsterdam, där han fått en tjänst som pianolärare. Amanda Maier-Röntgen upphörde med sitt konserterande som tidigare hade varit både intensivt och framgångsrikt. Hon framträdde emellertid i musikaliska salonger som paret arrangerade. Och hon uppfostrade två söner som båda blev framstående musiker.

© *Gunnar Ternhag,* Levande Musikarv

Sonat i h-moll för violin och piano

Verket tillkom under Amanda Maier-Röntgens studietid vid konservatoriet i Leipzig 1873–76. Under högt ansedda lärares ledning fortbildades hon där i flera ämnen, däribland violin, harmonilära och komposition. Sonaten blev prisbelönt och gavs ut 1878 av Musikaliska Konsertföreningen i Stockholm. I ett brev från den 13 juli 1874 beskriver tonsättaren själv sonaten som ”lite vild” men påpekar samtidigt att om den framförs väl låter den ”ej illa, det har jag både hört och gjort i Leipzig”.

Första satsen (Allegro) är uppbyggd i sonatform och sätter igång direkt med ett mörkt och passionerat tema. Två andra teman får också betydelse för satsens utveckling. Dels ett som visar upp två olika karaktärer av ett och samma material, först mjukt tassande för att sedan övergå i en kraftfull gestalt. Dels ett ”sidotema” som med sina uttrycksfulla intervallsprång kontrasterar mot föregående teman.

Den andra satsen är tredelad (Andantino – Allegretto, un poco vivace – Tempo primo). Ytterdelarna präglas av en raffinerad enkelhet där det sångbara temat rör sig över ett gungande ackompanjemang. Mellandelen innehåller ett energiskt tema i strikt tvåstämmig kanon mellan violinen och pianot – en tredje stämma (pianots basstämma) beledsagar men

deltar också emellanåt i kanonarbetet. Tempot är i denna del avsevärt högre än i de omgivande delarna och hela satsen skulle därför kunna beskrivas som en långsam sats med ett insprängt scherzo.

Finalen (Allegro molto vivace) är ett rondo som med entusiasm kastar sig iväg med välfunna teman och drivande rytmik.

© *Tomas Löndahl* , Levande Musikarv

Tidigare version publicerad 1994 som skivkommentar till Musica Sveciae MSCD 528–529.

Källkritisk kommentar

Källmaterial

Denna utgåva av Amanda Maiers Sonat för violin och piano baserar sig på följande källa: ett nottryck publicerat av Musikaliska Konstföreningen, Stockholm, 1878 som återfinns på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm under signum VP-Ä/Sv. Eftersom detta tryck tillkom under tonsättarens levnad har det autografpartitur och den stämma som finns på Nederlands Muziek Instituut (107/B29) inte använts som källa för denna utgåva.

Utgåvan består av en pianostämma med violinstämman tillfogad på sedvanligt sätt ovanför (**TP**) samt en separat violinstämma (**TV**). Texten på omslaget lyder: "MUSIKALISKA KONSTFÖRENINGEN. / SONAT / FÖR / PIANO OCH VIOLIN / AF / **AMANDA MAIER**. / STOCKHOLM, 1878."

Kommentarer

Nottexten i föreliggande utgåva utgör en reproduktion av notbilden i **TP** och **TV**, där utgivarens emendationer har förts in. Vissa justeringar rörande bågar, förtecken, accentuering och tonlängder har företagits utan specifik kommentar. I övrigt anförs nedanstående anmärkningar.

Takt	*System*	*Anmärkning*
Pianopartituret (**TP**)		
Sats 1		
133	Pi. övre	**TP** har ess1 på sista 8-delen.
142	V.	**TP** har ciss3 på sista 8-delen.
163	V.	**TP** har *p*; TV har *fp*.
214	V.	Första tonen ska vara 4-del (ej punkterad). Smuts?
232	V.	**TP** saknar *pp*, vilket står i **TV**.
Sats 3		
300	Pi. övre	**TP** har a1 på den andra 4-delen.
Violinstämman (**TV**)		
Sats 2		
51		Staccatopunkt tillfogad på första 8-delen (finns i **TP**).
96		Staccatopunkt tillfogad på sista 8-delen (finns i **TP**).
98		Staccatopunkt tillfogad på sista 8-delen (finns i **TP**).
Sats 3		
171		dimin. flyttat från takt 195 i enlighet med **TP**.
373		sempre *ff* tillfogat (finns i **TP**).

Förkortningar
Pi. = Piano
V. = Violin

© *Hans-Erik Goksöyr,* Levande Musikarv

Amanda Maier-Röntgen

The life of violinist and composter Amanda Maier-Röntgen (1853–1894) was not unlike a fairy tale. She was born in Landskrona on the south-east coast of Sweden, where she was initially taught music by her father, Carl Eduard Maier, who had grown up in Riedlingen, south Germany. He owned a bakery in town and had a musical education himself.

From 1869 on, she studied violin and other subjects at the Stockholm Conservatory, and became the first woman in Sweden to pass the Director of Music exam. In 1873–76, she broadened her studies at the conservatory in Leipzig: composition for Carl Reinecke and Ernst Friedrich Eduard Richter and violin for the German-Dutch Engelbert Röntgen, leader of the city's Gewandhaus orchestra. During her years in Leipzig, she wrote several important works, including a violin concerto which was performed by the Gewandhaus orchestra, with the composer as soloist. After her studies, Amanda Maier toured as a violinist in Sweden and abroad, but also continued to compose.

In Leipzig, she had met her violin teacher's son, the pianist and composer Julius Röntgen, to whom she became engaged in 1879. They married in Landskrona in 1880 and then settled in Amsterdam, where he had received a posting as a piano teacher. Amanda Maier-Röntgen ceased to perform in concerts, which she had previously done prolifically and successfully. She did however perform in musical salons organised by the couple. She also brought up two sons who both became prominent musicians.

© *Gunnar Ternhag,* Levande Musikarv
Transl. Martin Thomson

Sonata in B minor for Violin and Piano

This work came into existence during Amanda Maier-Röntgen's time studying at the conservatory in Leipzig 1873–76. Under the direction of highly regarded teachers, she quickly established herself there in several subjects, including violin, harmony and composition. This award-winning Sonata was published in 1878 by the Musical Concert Society in Stockholm. In a letter dated July 13 1874, the composer herself describes the sonata as 'a little wild', whilst pointing out that if it is performed well it sounds 'not bad, as anything I have heard and done in Leipzig'.

The first movement (Allegro) is constructed in sonata form and begins directly with a dark and passionate theme. There are also two other important themes within this movement's development: one that shows off two different characteristics of the same material, at first softly pattering, and then transformed into a powerful figure, and a secondary theme which, with its expressive interval leaps, contrasts with the previous themes.

The second movement is in three parts (Andantino – Allegretto, un poco vivace – Tempo primo). The outer portions are characterised by

a refined simplicity, where the singable theme moves over a lilting accompaniment. The middle section contains an energetic theme in strict two-part canon between violin and piano – a third part (in the bass of the piano) accompanies, but also participates occasionally in the canon. The tempo in this section is significantly faster than in the surrounding sections, and the whole movement could therefore be described as slow, with an interspersed scherzo.

The finale (Allegro molto vivace) is a boisterous rondo filled with well-founded themes and driving rhythms.

© *Tomas Löndahl*, Levande Musikarv
Transl. Transl. Robin McGinley
Earlier version published in 1994 as a disc comment to Musica Sveciae MSCD 528-529.